

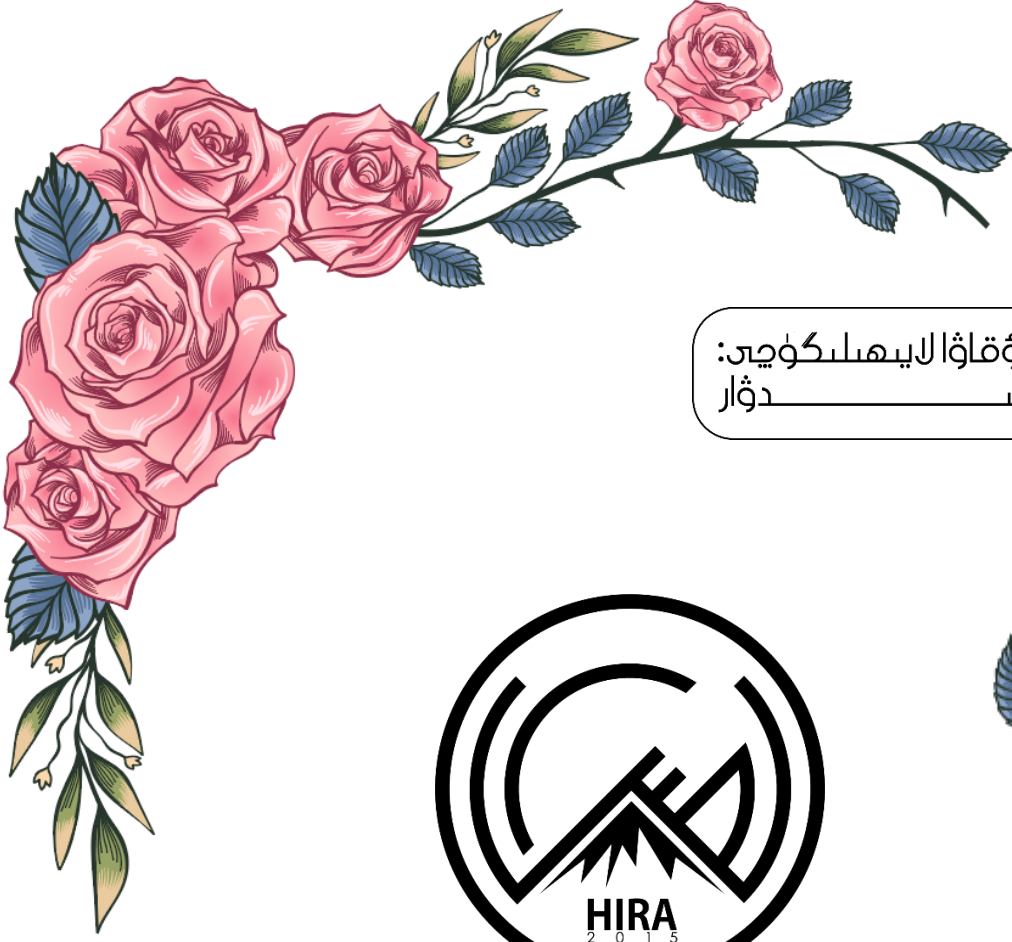
باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئۈچۈن

ماتېماتىكا

2-قىسىم

تۈزگۈچى: لوقمانجان ھىرائى

ھىرا مائارىپ نەشرىياتى

بەت ۋە مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى:
نجات ئۈم، دۆار

ھىرا مائارىپ نەشرىياتى نەشر قىلدى

2018-يىلى 7-ئاي

كىرىش سۆز

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ۋە رەھمەتۇللاھى ۋە بەرەكاتۇھۇ:

ئالدى بىلەن مەزكۇر كىتاپنى مەنپەئەتلىك ماتېرىيال دەپ تاللىغان ۋە ياققۇرغان بارلىق قېرىنداشلىرىم، سىزلىرىگە كۆپلەپ تەشەككۈر.

ھەرقانداق بىر نەتىجە تەبىكى تالاي قېتىملاپ تۆلەنگەن بەدەل ۋە يانماس ئىرادىنىڭ شېرىن مېۋىسى ئىكەنلىكىدە شەك يوق. ئەمما بۇ مارافۇنچە يۈگرەشكە ئوخشايدىغان ئۆگىنىش يولىنىڭ مەنزىلىگە يېتىش ئۈنچىۋالا ئاسان ئەمەس.

شۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى سانالغان «ماتېماتىكا ئىلمى» ھەم نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلىرىمىزنىڭ ئۆگىنىش قىزغىنلىقىنى تىزلا بەزدۈرۈپ قويدىغان، ئەنە شۇ بەدەل مېۋىسىنىڭ پىشش ئالدىدا تۇرغان چۈچۈمەل غورىسىدۇر.

بەلكى شۇ سەۋەپتىن بولسا كېرەك، ماتېماتىكا-مەندىن باشلاپ كۆپىنچە دوستلىرىمىز ياققۇرۇپ كەتمەيدىغان، ھەرقانداق بىر ھېساۋات ئىشلىرى چىقسا، كالا ئىشلىتىشتىن بەكرەك ھېساپلىغۇچىنىڭ نەدىلىكىنى كۆڭۈل ئېكرانىدىن ئۆتكۈزۈپ ئۆلگۈرىدىغان بىر ئەمەلىيەتنىڭ ئىكەنلىكى مۇھەققەق. مەيلى نېمىلا دىگەن بىلەن ئاشۇ ھېساپلىغۇچىنىمۇ ئىختىرا قىلغان ئەقىل ئىدراكنىڭ مەنبەسى بولغان مېڭە، قۇرۇپ كەتكەن بۇلاق ۋە داتلاش پىچاققا ئايلىنىپ قالسا، بۇنىڭ زىيىنى ھېساپلايدىغان بىر ئىجادىيەتنىڭ دۇنياغا كېلىشى ئەسلا مۇمكىن ئەمەس.

مەزكۇر كىتاپ ئەقىل خەنجىرىنى مىسرانغا ئايلاندۇرايدىغان بىر بىلەيتاش بولسا دېگەن ئالەمچە ئۈمىدلەر بىلەن ھوزۇرۇڭلارغا سۇنۇلدى.

ماتېماتىكىنىڭ زېرىكىشلىك ۋە تەسلىك تۇيغۇسىنى ئامال بار زەررىچە بولسىمۇ يەڭگىللەتسە دىگەن مەقسەتتە ھەر دەرس ئوخشىمايدىغان ئۇسلۇپ ۋە رەڭدار شەكىللەر بىلەن بېزەلدى.

كىتاپ باشتىن - ئاخىرى تەدرىجى ھالدا پەلەمپەيسىمانلاشتۇرلۇپ، تۆت ئەمەل ئىچىدىكى كۆپەيتىش ۋە بۆلۈش ئەمەللىرىنى يازما ۋە ئېغىزىكى جاۋاپلىيالايدىغان سەۋىيەنى نشان قىلىپ، دۆلەت مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان

ئوقۇغۇچىلارنىڭ باشلانغۇچ ماتېماتىكا سەۋىيەسىگە يېقىنلاشتۇرۇش ئاساسى مەقسەت قىلىندى.

كىتاپقا كىرگۈزۈلگەن رەسىملەر بىلەن ئۇماق ھايۋانلار، تۇرمۇشقا ئەڭ يېقىن شەيئىلەر ۋە گۈزەل تەبىئەتتىن ئىبارەت رەڭدارلىقلار ھەر سەھىپىدە جۇلالىنىپ، يەرشارى كەنتىمىزنىڭ گۈزەللىكى نامايەن قىلىندى.

ئاخىرىدا ئومۇمى تەكرار شەكلىدە بىرىنچى قىسىمدىن باشلاپ كىتاپ ئاخىرىغىچە بولغان جەرياندىكى دۆۋلەنگەن ئىلىم خامىنىنى ھېساپلاپ ئۆگەنگەنلىرىنى خۇلاسەلەش بالىلارنىڭ ئۆزىگە قالدۇرلدى.

ھەرقانداق بىر لايىقەتلىك ئوقۇتقۇچىنىڭ تەربىيەلەپ چىقالايدىغان ئوقۇغۇچىلىرى يەنىلا چەكلىك بولىدۇ. ئەمما ئەتراپلىق تۈزۈلگەن بىر كىتاپنىڭ بولۇشى ياخشى بىر ئوقۇتقۇچىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۆگىنىشكە ھەر جەھەتتىن ياردەمچى بولالايدۇ. شۇنداقلا بۇ كىتاپمۇ ئوقۇغۇچىلارغا ئازغىنە بولسىمۇ ياردىمى تەگسە، ئەلۋەتتە ئۆزىمىزنى تولمۇ بەختلىك ھېس قىلىمىز.

ئىنشائاللاھ كىتابىمىزنىڭ 3-قىسىمىمۇ پات پۇرسەتتە ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھوزۇرىغا سونۇلىدۇ.

كىتاپنى تۈزۈش جەريانىدا ئىنسانلىق سۈپىتىمىز بىلەن بەزى سەھۋەنلىكلەر كۆرۈلگەن بولۇشى مۇمكىن. دوستلىرىمىزنىڭ تەنقىدى پىكىر-تەكلىپلىرى ئۈچۈن ھەر ۋاقىت قولۇم كۆكسۈمدە.

لوقمانجان ھىرائى

2018-يىلى 7-ئاينىڭ 1-كۈنى

ئىستانبۇل

دوستۇمغا مەكتۇپ

كېچىك دوستلار، مەن سىلەرنى ھەقىقەتەن ياخشى كۆرىمەن. سىلەرمۇ مېنى ياخشى كۆرەمسىلەر؟ ئەگەر جاۋابىڭلار «ھەئە» بولىدىغان بولسا، تېخىمۇ تىرىشىپ، كېچىلەرنى ئۇيقۇدىن بىدار ھالەتتە ئۆتكۈزۈپ تەييارلانغان كېچىككە ئەمگەكنىڭ ھۆرمىتى ۋە جاۋابى سۈپىتىدە توختىماي تىرىشقايسىلەر!

سۇئاللارغا ھازىر جاۋاب شاتۇرلىقىڭلار ۋە يۈكسەك نەتىجەڭلارنى كۆرۈشكە ئىنتىزا بولغان ئاكاڭلار ۋە ئۇستازىڭلار لوقمانجان ھىرائىدىن سىلەرگە ئوتلۇق سالام ۋە ئالىي ئېھتىرام.

2018-يىلى 6-ئاينىڭ 29-كۈنى

سۆيۈملۈك ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرس ۋە پائالىيەتلىرىدىن بىر كۆرۈنۈش

ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرس ۋە پائالىيەت كۆرۈنۈشلىرى
23/4/2018

ساقچىلار بايرىمى كۈنىدىكى خاتىرە سۈرەتلەر
10/4/2018

1-دەرس

1. تۆۋەندىكىلەرنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

$126+375=$

$882+115=$

$167+700=$

$889+546=$

$426+319=$

تەك شەكىلدەمۇ ھېساپلىيالايمەن

126	882	167
+375	+115	+700
<hr/>	<hr/>	<hr/>

889	426
+546	+319
<hr/>	<hr/>

2. تۆۋەندىكىلەرنى ئارقىمۇ-ئارقا ھېساپلاپ بېقىڭلار

$100+100+100=$

$70+35-5=$

$26+4+70=$

$143+7-100=$

$80+20-80=$

$16+10+4=$

$93+7-99=$

$10+10+10=$

$38+2-20=$

3. تۆۋەندىكى ھېسابلارنىڭ توغرا بولغانلىرىغا «✓» بەلگىسىنى، خاتالىرىغا «X» بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$$\begin{array}{r} 147 \\ +276 \\ \hline 423 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 187 \\ +98 \\ \hline 1167 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 776 \\ -189 \\ \hline 687 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 889 \\ +143 \\ \hline 1022 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 139 \\ -126 \\ \hline 13 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 149 \\ -138 \\ \hline 11 \end{array} \quad ( )$$

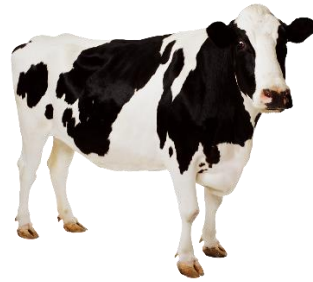
$$\begin{array}{r} 515 \\ +322 \\ \hline 737 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 813 \\ -629 \\ \hline 294 \end{array} \quad ( )$$

$$\begin{array}{r} 582 \\ +496 \\ \hline 1078 \end{array} \quad ( )$$

4) تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ بېقىڭلار.

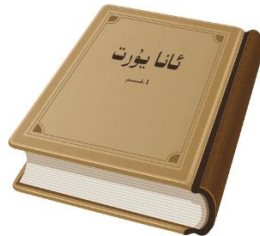
① يۈسۈپ ئۈستام بازاردىن 2 تۇياق قوينى 2196 لىراغا سېتىۋالغان، توختى ئاخۇن بىر كالىنى 3572 لىراغا سېتىۋالغان بولسا توختى ئاخۇن كالا سېتىۋېلىش ئۈچۈن يۈسۈپ ئۈستامغا قارىغاندا قانچە لىرا كۆپ خەجلىگەن؟

_____

جاۋاب: _____

② رۇقىيە ئانا يۇرت رومانىدىن 326 بەت ئوقىغان. مەرزىيە 219 بەت ئوقىغان، سەلىمە بولسا رۇقىيە ۋە مەرزىيەنىڭ ئوقۇغىنىنىڭ يىغىندىسىدىن يەنە 112 بەتنى كۆپ ئوقىغان بولسا، سەلىمە قانچە بەت ئوقىغان؟

_____

جاۋاب: _____

2-دەرس

1. تۆۋەندىكىلەرنى ئۆگىنىۋېلىڭلار.

شەكىل ۋە جىسىملار بىلەن تونۇشۇش

		كوۋادىرات
		تىك تۆتبۇلۇك
		چەمبەر
		ئۈچبۇلۇك
		بەشبۇلۇك
		ئالتە بۇلۇك
		سەككىز بۇلۇك
		سىلىندىر
		كۇب
		پاراللىپىد

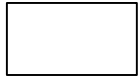
2. تۆۋەندىكى شەكىللەرنى تۇتاشتۇرۇپ بېقىڭلار.

سىلىندىر

بەش بۇلۇڭ

كوۋادىرات

چەمبەر

سەككىز بۇلۇڭ

ئالتە بۇلۇڭ

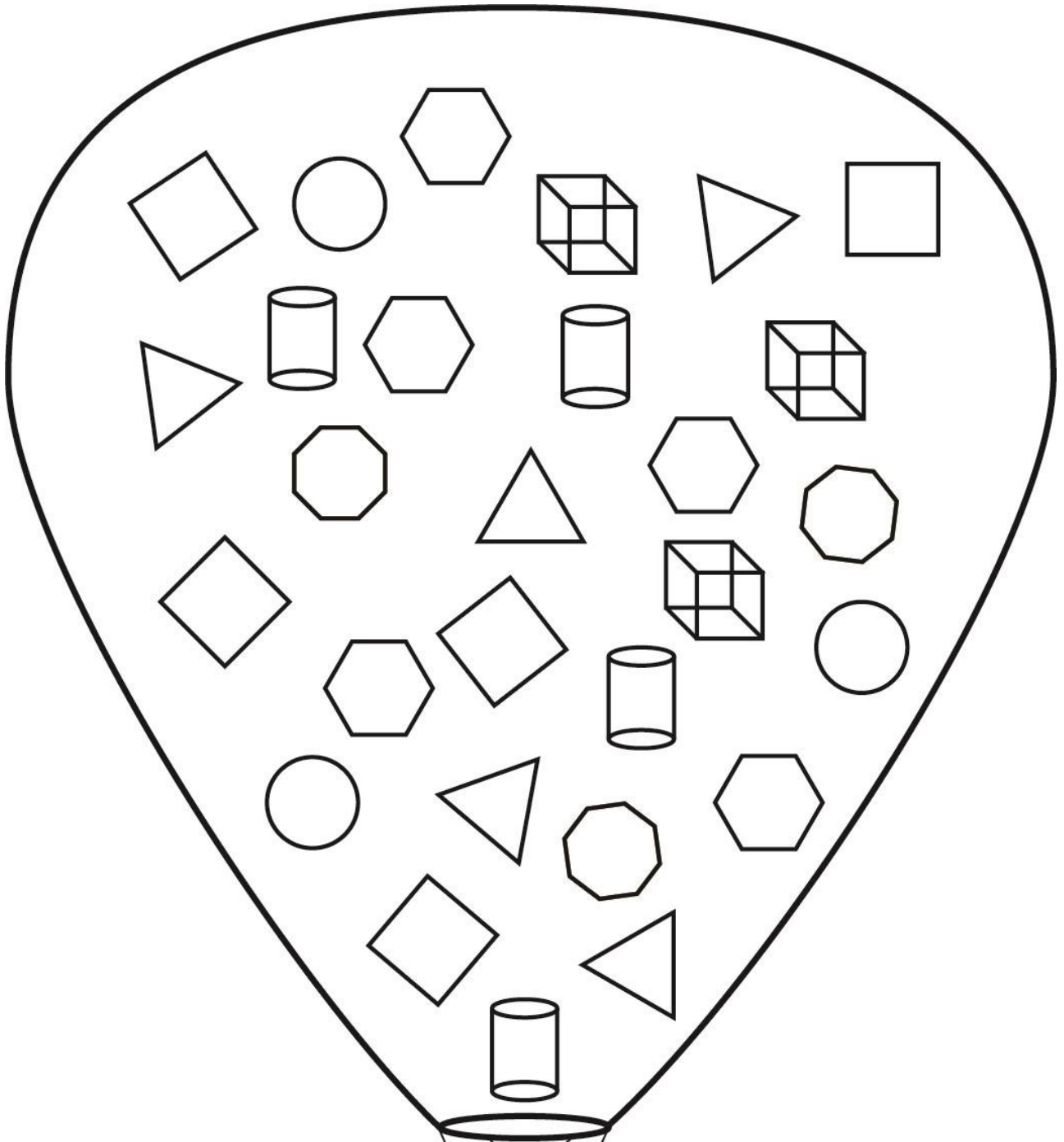
تىك تۆتبۇلۇڭ

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

3. تۆۋەندىكى رەسىملەرنىڭ نېمە شەكىلدە ئىكەنلىكىنى بايان قىلىڭلار.

( )	
( )	
( )	
( )	
( )	

4. تۆۋەندىكى گاز شارىنىڭ ئىچىدىكى جىسىملارنى ساناپ بېقىڭلار.

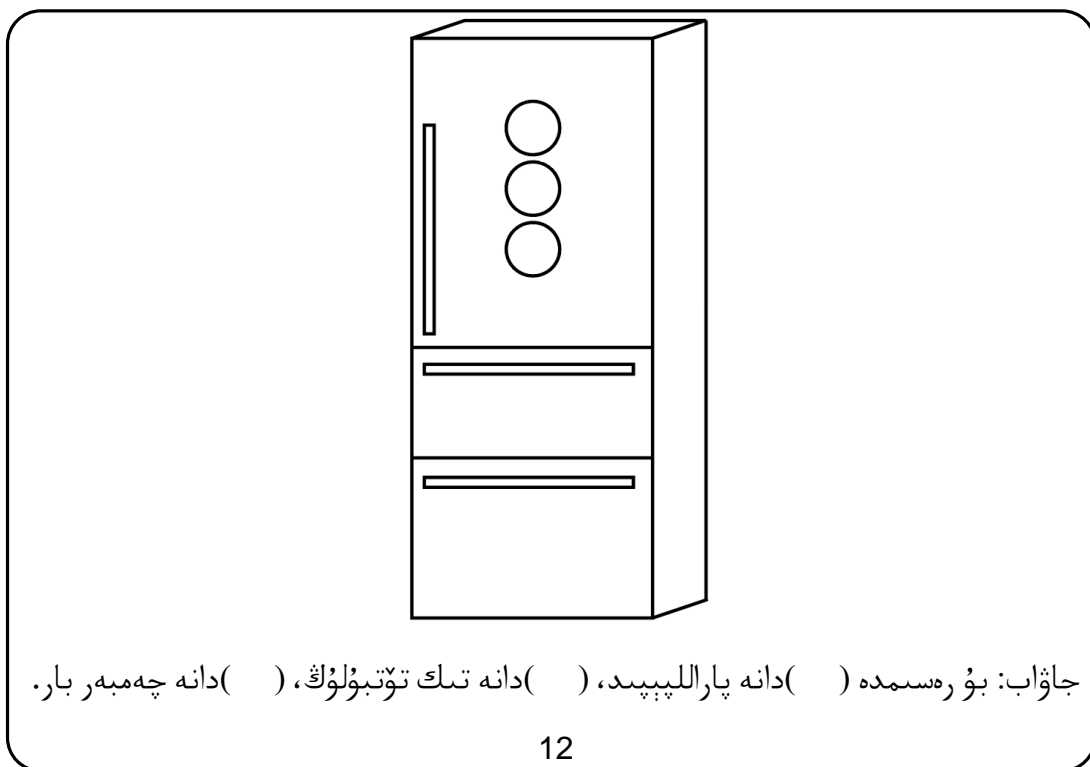

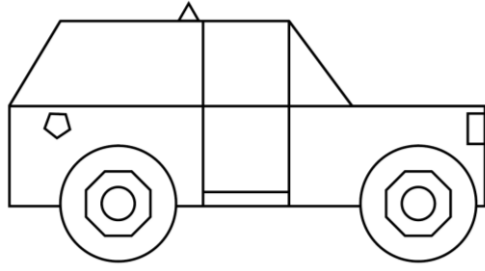
- سلىنىدىر ( ) كۇب ( ) تىك تۆتبۇلۇك ( )
 كوۋادىرات ( ) چەمبەر ( )
 ئۈچبۇلۇك ( ) سەككىز بۇلۇك ( )

5. قەغەز ئارقىلىق يۇقىرىدا ئۆگەنگەن شەكىللەردىن قايسىسىنى ياسىيالايسىلەر؟ سىلەرمۇ قىلىپ بېقىڭلار.

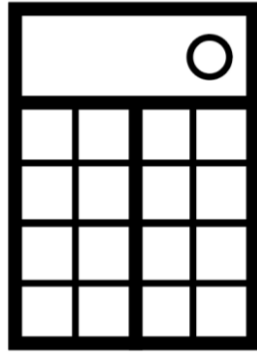

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

6. تۆۋەندىكى رەسىملەردە قانچە خىل شەكىل بارلىقىنى ئېيتىپ بېرەلەمسىلەر؟

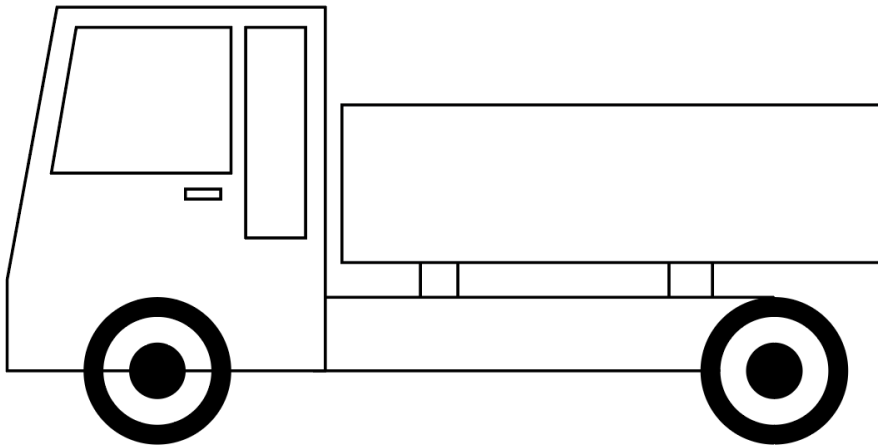

جاۋاب: بۇ رەسىمدە ( ) تىك تۆت بۇلۇڭ، ( ) كوۋادىرات، ( ) چەمبەر بار.

جاۋاب: بۇ رەسىمدە ( ) چەمبەر، ( ) كوۋادىرات، ( ) تىك تۆت بۇلۇڭ بار.

3-دەرس

1. تۆۋەندىكىلەرنى ئەڭ تىز شەكىلدە ھېسابلىيالايسىز؟

$1+1+1+1+1=$

$2+2+2+2=$

$3+3+3=$

$5+5+5+5+5=$

$4+4+4+4=$

$5+5+5=$

2. تۆۋەندىكى جەدۋەلدە بېرىلگەن كەرىلەرنى يادلىۋېلىڭلار.

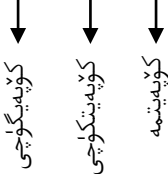
$1 \times 1 = 1$	$2 \times 1 = 2$	$3 \times 1 = 3$	$4 \times 1 = 4$	$5 \times 1 = 5$
$1 \times 2 = 2$	$2 \times 2 = 4$	$3 \times 2 = 6$	$4 \times 2 = 8$	$5 \times 2 = 10$
$1 \times 3 = 3$	$2 \times 3 = 6$	$3 \times 3 = 9$	$4 \times 3 = 12$	$5 \times 3 = 15$
$1 \times 4 = 4$	$2 \times 4 = 8$	$3 \times 4 = 12$	$4 \times 4 = 16$	$5 \times 4 = 20$
$1 \times 5 = 5$	$2 \times 5 = 10$	$3 \times 5 = 15$	$4 \times 5 = 20$	$5 \times 5 = 25$
$1 \times 6 = 6$	$2 \times 6 = 12$	$3 \times 6 = 18$	$4 \times 6 = 24$	$5 \times 6 = 30$
$1 \times 7 = 7$	$2 \times 7 = 14$	$3 \times 7 = 21$	$4 \times 7 = 28$	$5 \times 7 = 35$
$1 \times 8 = 8$	$2 \times 8 = 16$	$3 \times 8 = 24$	$4 \times 8 = 32$	$5 \times 8 = 40$
$1 \times 9 = 9$	$2 \times 9 = 18$	$3 \times 9 = 27$	$4 \times 9 = 36$	$5 \times 9 = 45$
$1 \times 10 = 10$	$2 \times 10 = 20$	$3 \times 10 = 30$	$4 \times 10 = 40$	$5 \times 10 = 50$

3. تۆۋەندىكى مسالارنى مۇلاھىزە قىلىش ئارقىلىق قانداق ھىساپلىنىدىغانلىقىنى بىلىۋىلىڭلار.

$$3+3+3=9$$

3

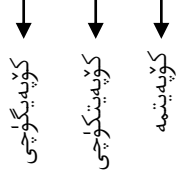
$$3 \times 3 = 9$$

$$4+4+4+4+4=20$$

5

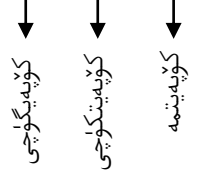
$$4 \times 5 = 20$$

$$2+2+2+2+2+2=12$$

6

$$2 \times 6 = 12$$

$$5+5+5$$

(3)

$$3 \times 3 = ( )$$

$$1+1+1+1+1$$

(5)

$$1 \times 5 = ( )$$

$$2+2+2+2$$

(4)

$$2 \times 4 = ( )$$

4. تۆۋەندىكى ئارقىمۇ-ئارقا قوشۇلغان سانلارنى كۆپەيتىش ئەمىلى بىلەن ئىشلەپ بېقىڭلار.

$$3+3+3+3+3+3+3+3+3$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$2+2$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$4+4+4+4+4+4$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$1+1+1+1+1+1+1+1+1+1+1$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$5+5+5+5+5+5+5+5$$

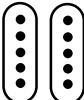
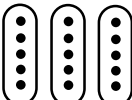
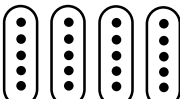
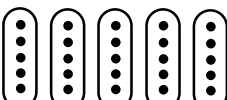
$$( ) \times ( ) = ( )$$

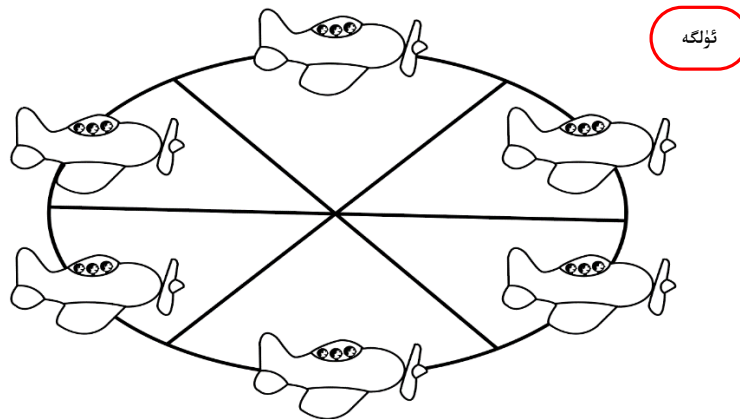
4-دەرس

1. تۆۋەندىكىلەرنى ھېساپلاپ بېقىڭلار.

 $1 \times 5 = 5$	$5 \times 1 = \square$
 $2 \times 5 = 10$	$5 \times 2 = \square$
 $3 \times 5 = \square$	$5 \times 3 = \square$
 $4 \times 5 = \square$	$5 \times 4 = \square$
 $5 \times 5 = \square$	$5 \times 5 = \square$

2. تۆۋەندىكى رەسىملەرگە قاراپ ھېساپلاپ بېقىڭلار.

$$3+3+3+3+3+3=18$$

$$3 \times 6 = 18$$

مۇنداق ھېساپلايمىز

$$( ) + ( ) + ( ) = ( )$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$( ) + ( ) + ( ) + ( ) = ( )$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$( ) + ( ) + ( ) + ( ) + ( ) = ( )$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

$$( ) + ( ) + ( ) + ( ) + ( ) = ( )$$

$$( ) \times ( ) = ( )$$

3. چەمبەر ئىچىگە «+»، «-» ياكى «X» بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$3 \bigcirc 3 = 9$	$7 \bigcirc 4 = 11$
$3 \bigcirc 3 = 6$	$25 \bigcirc 25 = 50$
$5 \bigcirc 4 = 9$	$8 \bigcirc 1 = 7$
$5 \bigcirc 3 = 2$	$1 \bigcirc 1 = 1$

$15 \bigcirc 5 = 10$	$6 \bigcirc 4 = 10$
$4 \bigcirc 3 = 12$	$3 \bigcirc 6 = 18$
$9 \bigcirc 9 = 18$	$18 \bigcirc 6 = 12$
$9 \bigcirc 8 = 1$	$2 \bigcirc 2 = 4$
$5 \bigcirc 2 = 10$	$20 \bigcirc 20 = 40$
$28 \bigcirc 28 = 0$	$16 \bigcirc 8 = 8$

4. ئۈلگىگە ئاساسەن تۆۋەندىكى كارتىلارنى رەتلەپ بېقىڭلار

ئۈلگە

$$1 \times 1 = 1$$

$$1 \times 2 = 2$$

$$1 \times 3 = 3$$

$$1 \times 4 = 4$$

$$1 \times 5 = 5$$

$$1 \times 6 = 6$$

Scattered multiplication cards in red boxes:

- $5 \times 5 = 25$
- $4 \times 1 = 4$
- $5 \times 1 = 5$
- $5 \times 2 = 10$
- $3 \times 4 = 12$
- $4 \times 2 = 8$
- $3 \times 2 = 6$
- $3 \times 1 = 3$
- $4 \times 3 = 12$
- $3 \times 3 = 9$
- $4 \times 6 = 24$
- $5 \times 4 = 20$
- $5 \times 3 = 15$
- $4 \times 4 = 16$
- $2 \times 4 = 8$
- $2 \times 1 = 2$
- $2 \times 3 = 6$
- $2 \times 5 = 10$
- $2 \times 6 = 12$
- $3 \times 5 = 15$
- $2 \times 2 = 4$
- $3 \times 6 = 18$
- $4 \times 5 = 20$

5-دەرس

1. تۆۋەندىكىلەرنى ھىساپلاپ بېقىڭلار.

$5 \times 4 =$	$4 \times 4 =$	$3 \times 9 =$	$3 \times 6 =$
$2 \times 9 =$	$5 \times 8 =$	$2 \times 8 =$	$4 \times 6 =$
$5 \times 1 =$	$1 \times 10 =$	$4 \times 1 =$	$4 \times 8 =$
$2 \times 3 =$	$1 \times 4 =$	$1 \times 7 =$	$3 \times 3 =$
$3 \times 8 =$	$5 \times 5 =$	$3 \times 7 =$	$2 \times 10 =$
$2 \times 2 =$	$4 \times 9 =$	$5 \times 3 =$	$3 \times 5 =$
$5 \times 6 =$	$2 \times 5 =$	$4 \times 10 =$	$2 \times 7 =$
$4 \times 3 =$	$5 \times 7 =$	$5 \times 9 =$	$1 \times 8 =$

2. تۆۋەندىكى بوش ئورۇنلارغا كەرىلەرنى خەتچىلەپ يېزىڭلار.

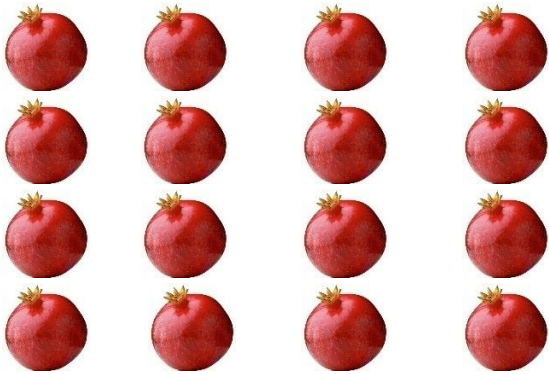
$3 \times 8 = 24$	ئۈچ يەردە سەككىز يىگىرمە تۆت
$2 \times 5 =$	ئىككى يەردە بەش _____
$4 \times 9 =$	تۆت يەردە توققۇز _____
$5 \times 5 =$	بەش يەردە بەش _____
$3 \times 7 =$	ئۈچ يەردە يەتتە _____
$5 \times 9 =$	بەش يەردە توققۇز _____
$4 \times 6 =$	تۆت يەردە ئالتە _____
$1 \times 2 =$	بىر يەردە ئىككى _____

3. رەسىمگە قاراپ مىساللارنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

قانچە لىرا؟

$$\square \circ \square = \square$$

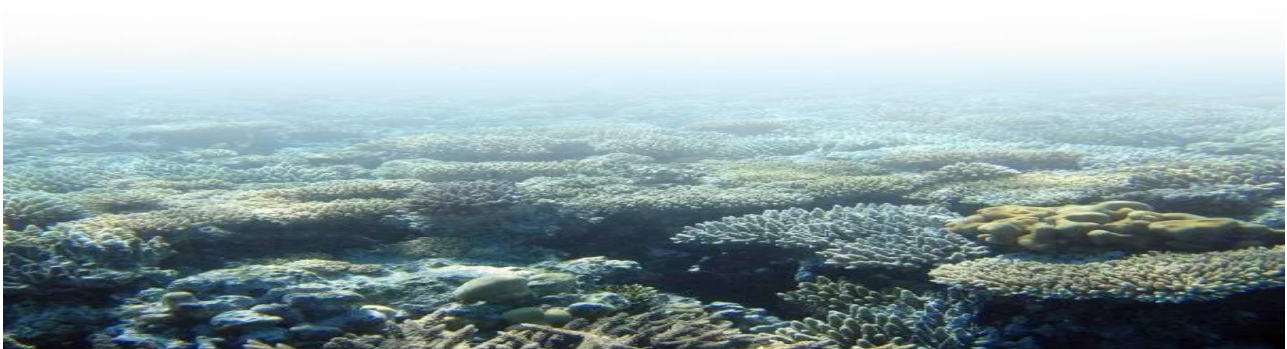
$$\square \circ \square = \square$$

جەمئى — دانه ئانار بار.

$$\square \circ \square = \square$$

جەمئى — تال بېلىق بار.

$$\square \ominus \square = \square$$

جەمئى — تال شار بار.

$$\square \ominus \square = \square$$

بۇ تۆگىلەرنىڭ پۈتى جەمئى — تال.

$$\square \ominus \square = \square$$

تورتلارنىڭ ئۈستىدە جەمئى — تال شام بار.

4. تۆۋەندىكىلەرنىڭ جاۋابىنى يېزىپ بولغاندىن كىيىن تۇتاشتۇرۇڭلار.

$4 \times 4 =$

تۆت يەردە توققۇز ----

$2 \times 7 =$

ئۈچ يەردە توققۇز ----

$4 \times 9 =$

ئۈچ يەردە يەتتە ----

$3 \times 7 =$

بەش يەردە تۆت ----

$3 \times 9 =$

بىر يەردە ئىككى ----

$1 \times 2 =$

ئۈچ يەردە بەش ----

$3 \times 5 =$

تۆت يەردە تۆت ----

$5 \times 4 =$

ئىككى يەردە يەتتە ----

5. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يىشىپ بېقىڭلار.

(1) ئاينۇر ئىنگىلىز تىلى ئۆگىنىۋاتقان بولۇپ، ھەر كۈنى 5 سۆزلۈك ئۆگەنگەن بولسا، 10 كۈندە قانچە سۆز ئۆگىنىپ بولالايدۇ؟

$\square \circ \square = \square$

جاۋابى: ئاينۇر 10 كۈندە سۆزلۈك ئۆگىنىپ بولالايدۇ.

(2) ھىرا نۇرى سىنىپىدىكى ساۋاقداشلارنىڭ ھەر بىرىدە 3 تال قەلەم بولسا، سىنىپتىكى 9 ئوقۇغۇچىنىڭ جەمئى قانچە تال قەلەمى بار؟

$\square \circ \square = \square$

جاۋابى: سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ جەمئى تال قەلەمى بار

6-دەرس

1. تۆۋەندىكى جەدۋەلدە بېرىلگەن كەرىلەرنى يادلىۋېلىڭلار.

$6 \times 1 = 6$	$7 \times 1 = 7$	$8 \times 1 = 8$	$9 \times 1 = 9$	$10 \times 1 = 10$
$6 \times 2 = 12$	$7 \times 2 = 14$	$8 \times 2 = 16$	$9 \times 2 = 18$	$10 \times 2 = 20$
$6 \times 3 = 18$	$7 \times 3 = 21$	$8 \times 3 = 24$	$9 \times 3 = 27$	$10 \times 3 = 30$
$6 \times 4 = 24$	$7 \times 4 = 28$	$8 \times 4 = 32$	$9 \times 4 = 36$	$10 \times 4 = 40$
$6 \times 5 = 30$	$7 \times 5 = 35$	$8 \times 5 = 40$	$9 \times 5 = 45$	$10 \times 5 = 50$
$6 \times 6 = 36$	$7 \times 6 = 42$	$8 \times 6 = 48$	$9 \times 6 = 54$	$10 \times 6 = 60$
$6 \times 7 = 42$	$7 \times 7 = 49$	$8 \times 7 = 56$	$9 \times 7 = 63$	$10 \times 7 = 70$
$6 \times 8 = 48$	$7 \times 8 = 56$	$8 \times 8 = 64$	$9 \times 8 = 72$	$10 \times 8 = 80$
$6 \times 9 = 54$	$7 \times 9 = 63$	$8 \times 9 = 72$	$9 \times 9 = 81$	$10 \times 9 = 90$
$6 \times 10 = 60$	$7 \times 10 = 70$	$8 \times 10 = 80$	$9 \times 10 = 90$	$10 \times 10 = 100$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

2. تېخىمۇ قولاي ئىشلەش ئۇسۇلىنى بىلىۋالدىم.

$$6+6+6+6+6+6$$

$$\square \times \square = \square$$

$$8+8+8+8$$

$$\square \times \square = \square$$

$$7+7+7+7+7+7+7+7$$

$$\square \times \square = \square$$

$$9+9+9+9+9+9+9+9+9$$

$$\square \times \square = \square$$

$$3+3+3+3+3+3+3+3$$

$$\square \times \square = \square$$

$$5+5+5+5+5+5+5+5$$

$$\square \times \square = \square$$

$$4+4+4+4+4+4+4$$

$$\square \times \square = \square$$

$$2+2+2+2+2+2+2+2+2+2$$

$$\square \times \square = \square$$

$$10+10+10+10$$

$$\square \times \square = \square$$

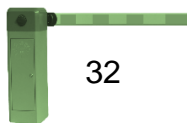
$$1+1+1+1+1+1+1+1$$

$$\square \times \square = \square$$

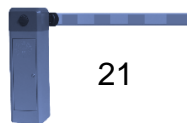
3. ماشىنا توختۇتۇش مەيدانىغا مۇۋاپىق ماشىنىلارنى توختۇتۇڭ.

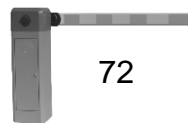
64

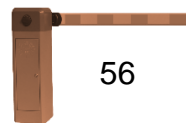
32

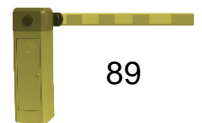
21

72

56

89

3x7

27+37

8x4

76+13

7x8

9x8

4. جەدىۋەلگە قاراپ 8x1 دىن 8x10 غىچە بولغان سانلارنىڭ نەتىجىسىنى رامكا ئىچىگە ئېلىپ بېقىڭلار.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	4	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

5. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يىشىپ بېقىڭلار.

(1) «قۇشلارنى سۆيۈش» پائالىيىتىدە ئوقۇغۇچىلار 7 گورۇپپىغا بۆلۈنگەن بولۇپ، ھەربىر گورۇپپىدىكى ئوقۇغۇچىلار 8 دانىدىن ئۆي ياسىغان بولسا، قۇشلار ئۈچۈن بۇ پائالىيەتتە جەمئى قانچە دانە ئۆي ياسالغان؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: قۇشلار ئۈچۈن جەمئى دانە ئۆي ياسالغان.

(2) بىر ئادەم پىيادە سائىتىگە 6 كىلومېتىردىن يول يۈرسە، ئۇنداقتا 9 سائەتتە جەمئى قانچە كىلومېتىر يول يۈرەلەيدۇ؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: جەمئى كىلومېتىر يول يۈرەلەيدۇ.

(3) دورىگەر بىمارغا ھەر كۈنى زۇكام دورىسىدىن 2 تالدىن 3 ۋاخ ئىچىشنى بۇيرىغان بولسا، بىمار ھەركۈنى جەمئى قانچە تال دورا ئىچىدۇ؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: بىمار ھەركۈنى تال دورا ئىچىدۇ.

(4) ئەخمەت بازاردىن 4 كىلوگرام ئالما سېتىۋالغان بولۇپ، ھەر كىلوگرامنى 3 لىرادىن ئالغان بولسا، ئەخمەت ئالما سېتىۋېلىش ئۈچۈن قانچە لىرا پۇل خەجلىگەن؟

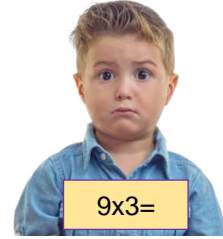
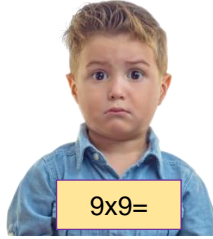
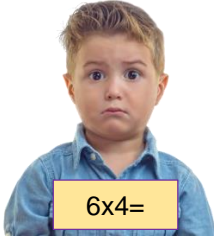
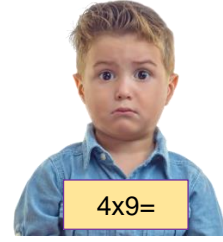
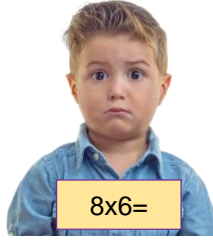
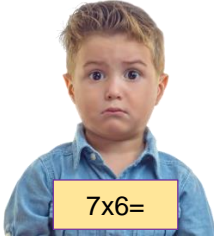
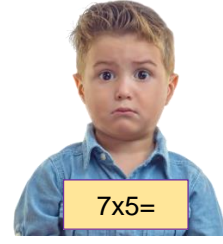
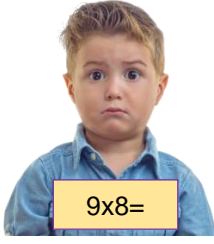
$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: ئەخمەت ئالما سېتىۋېلىش ئۈچۈن جەمئى لىرا پۇل خەجلىگەن.

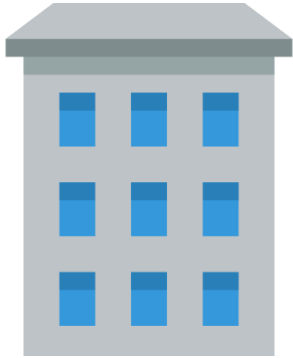

7-دەرس

1. قېنى كىم ئەڭ تېز ھىساپلاپ چىقالايدۇ.

2. رەسىمگە قاراپ ھىساپلاپ بېقىڭلار.

$$\square \circ \square = \square$$

جەمئى: — يۈرۈش ئۆي بار.

$$\square \circ \square = \square$$

بۇ دەپتەرلەرنىڭ باھاسى جەمئى — لىرا.

قانچە لىرا؟

$$\square \bigcirc \square = \square$$

بۇ مېۋە سۇلىرىنىڭ باھاسى جەمئىي — لىرا.

3. جەدۋەلدىكىلەرنى ھېساپلاپ بېقىڭلار.

7	9	5	3	6	8
5	9	4	8	6	4
35					

4. تۆۋەندىكىلەرنىڭ نەتىجىلىرىنى تۇتاشتۇرۇپ بېقىڭلار.

$$5+5+5+5+5$$

24

$$7 \times 7$$

$$8+8+8$$

25

$$3 \times 6$$

$$7+7+7+7+7+7+7$$

8

$$5 \times 5$$

$$6+6+6+6+6+6+6$$

49

$$4 \times 2$$

$$4+4$$

18

$$6 \times 7$$

$$9+9+9+9+9+9$$

42

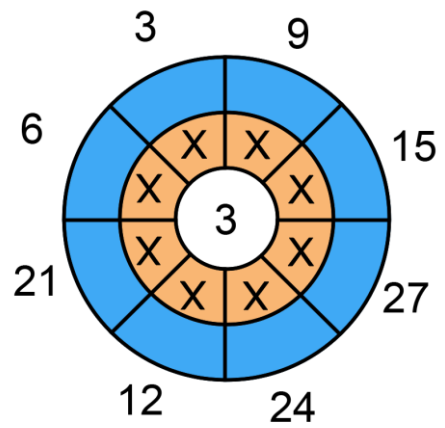
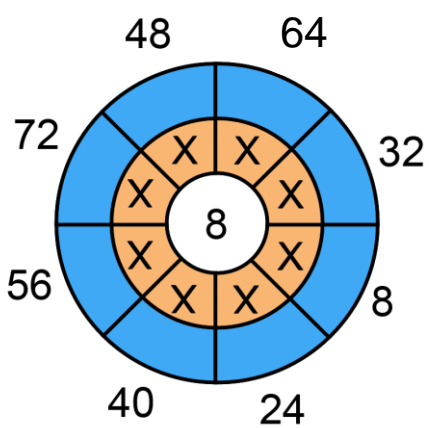
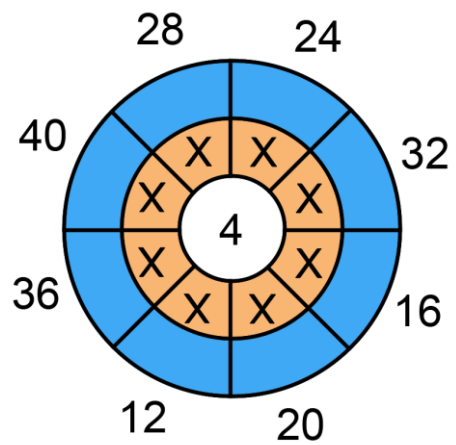
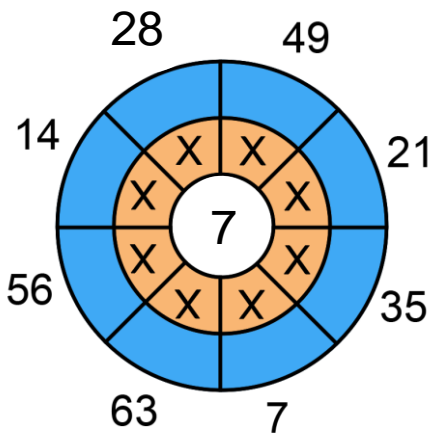
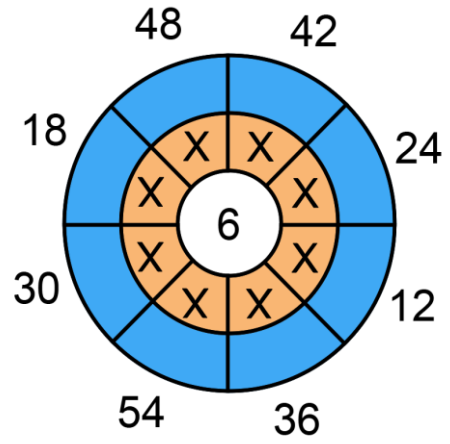
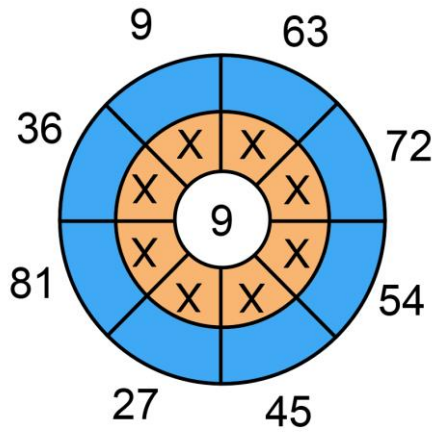
$$9 \times 6$$

$$3+3+3+3+3+3$$

54

$$8 \times 3$$

5. ھېساپلاپ باقاي.

6. بۇ ھەسەل ھەرلىرى قايسى گۈلگە قوندۇ؟

8-دەرس

1. ھېساپلاپ باقاي.

	X3	
3	→	<input type="text"/>
30	→	<input type="text"/>
300	→	<input type="text"/>
3000	→	<input type="text"/>

	X5	
8	→	<input type="text"/>
80	→	<input type="text"/>
800	→	<input type="text"/>
8000	→	<input type="text"/>

	X7	
4	→	<input type="text"/>
40	→	<input type="text"/>
400	→	<input type="text"/>
4000	→	<input type="text"/>

	X6	
9	→	<input type="text"/>
90	→	<input type="text"/>
900	→	<input type="text"/>
9000	→	<input type="text"/>

2. كۆپ خانىلىق سانلارنى بىر خانىلىق سانلار بىلەن قانداق كۆپەيتىمىز؟

ئالدى بىلەن تىك شەكىلدە ھېسابلاشنى ئۆگىنىۋالاي

27×8

36×5

48×3

50×2

①

27	X 8	

كۆپ خانىلىق سانلارنىڭ
بىرلەر خانىسى بىلەن
بىر خانىلىق سان ئۇدۇل
كىلىدۇ.

②

27	X 8	
		6

ئالدى بىلەن كۆپ خانىلىق
ساننىڭ بىرلەر خانىسى
بىلەن بىر خانىلىق ساننى
كۆپەيتىۋاليمىز.

③

$$\begin{array}{r} 27 \\ \downarrow \\ \times 8 \\ \hline 6 \end{array}$$

كۆپەيتىمنىڭ ئونلار خانىسىدىكى 5 نى يازماي، كۆڭلىمىزدە قالدۇرىمىز.

④

$$\begin{array}{r} 27 \\ \swarrow \\ \times 8 \\ \hline 6 \end{array}$$

ئاندىن كۆپ خانىلىق ساننىڭ ئونلار خانىسى بىلەن بىر خانىلىق ساننى كۆپەيتىمىز.

⑤

$$\begin{array}{r} 27 \\ \times 8 \\ \hline 166 \\ + 5 \\ \hline 216 \end{array}$$

ئاخىرىدا چىققان نەتىجىگە كۆڭلىمىزدە ساقلىغان ساننى قوشىمىز.

3. مەنمۇ قىلالايمەن.

$\begin{array}{r} 36 \\ \times 5 \\ \hline 0 \end{array}$	$\rightarrow$	$\begin{array}{r} 36 \\ \times 5 \\ \hline 180 \end{array}$
$\begin{array}{r} 48 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 50 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 76 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$
		$\begin{array}{r} 49 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$

$$\begin{array}{r} 28 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 45 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 83 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 77 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

4. تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قايسى ھايۋانغا تەۋە؟

$$436-12-220+30$$

$$18+186-70+23-77-10$$

$$17+170+17+30$$

$$50+50+100+34$$

$$576-493+100-50$$

$$55+27+25+26$$

$$65+5-23+7+16$$

$$28+73+16+68-52$$

$$13+17+286-164-82$$

$$16+83+5-17+46$$

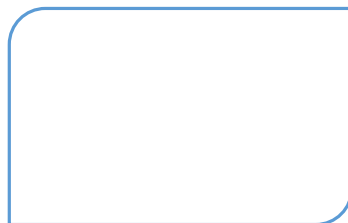
$$20+20+20+35+35+3$$

$$65+49+12+7$$

$$83+10-10-3-10$$

$$243-187-16+64-34$$

$$83+126+25$$

5. ئارقىمۇ-ئارقا ھېساپلاپ باقاي.

8	X	6	X	3	X	5	X	4	
7	X	9	X	6	X	4	X	3	
19	X	2	X	5	X	7	X	9	
13	X	4	X	7	X	9	X	1	
23	X	5	X	2	X	8	X	4	
10	X	4	X	9	X	7	X	5	

6. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنىڭ يېشىپ بېقىڭلار.

1) ئىمىن ئاخۇن بۇلتۇر 35 تۇياق قوي باققان، بۇيىل بۇلتۇرقىغا قارىغاندا قويلارنىڭ سانىنى 3 ھەسسە كۆپەيتكەن بولسا، بۇ يىل ئىمىن ئاخۇن قانچە تۇياق قوي باققان؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: ئىمىن ئاخۇن بۇيىل جەمئى — تۇياق قوي باققان.

2) پاكزات بۇ يىل 12 ياشقا كىردى. ئۇ بوۋىسىنىڭ بۇ يىل قانچە ياشقا كىرگەنلىكىنى سورىغاندا، بوۋىسى ئۇنىڭغا «مېنىڭ يېشىم سېنىڭ يېشىڭنىڭ 7 ھەسسەسىگە تەڭ» دەپ جاۋاب بەرگەن. ئۇنداقتا پاكزاتنىڭ بوۋىسى قانچە ياشقا كىرگەن؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: پاكزاتنىڭ بوۋىسى — ياشقا كىرگەن.

9- دەرس

1. ھېساپلاپ باقاي.

$17 \times 8 =$

$14 \times 5 =$

$88 \times 8 =$

$26 \times 9 =$

$21 \times 4 =$

$16 \times 5 =$

$13 \times 5 =$

$18 \times 5 =$

$13 \times 9 =$

$10 \times 9 =$

$83 \times 7 =$

$46 \times 7 =$

$7 \times 9 =$

$92 \times 2 =$

$38 \times 1 =$

$21 \times 6 =$

$11 \times 9 =$

$24 \times 8 =$

$36 \times 8 =$

$77 \times 3 =$

$99 \times 7 =$

2. ئۈلگىگە ئاساسەن $\circ$ نىڭ ئىچىگە $\langle \rangle$ ، $\langle \rangle$ ، ياكى $\langle \rangle$ بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$26 \times 8 \circ 167$

$16 \times 4 \circ 64$

$36 \circ 10 \times 4$

$93 \times 8 \circ 700 + 44$

$43 \times 7 \circ 886$

$47 \times 6 \circ 76 \times 4$

$19 \times 7 \circ 61 \times 2$

$33 \times 4 \circ 76$

3. قايسى ھايۋان چىمپىيۇن بولىدۇ؟

$28 \times 6 \times 5 \times 4 \times 8 - 120 =$

$36 \times 4 \times 3 \times 8 \times 2 \times 4 - 50 =$

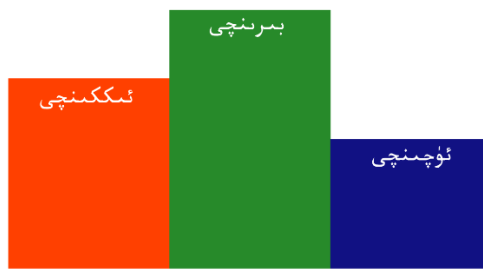

$$44 \times 8 \times 2 \times 2 \times 6 + 3 + 400 =$$

$$6 \times 4 \times 3 \times 4 \times 5 \times 9 \times 2 =$$

4. تۆۋەندىكىلەرنىڭ توغرا-خاتالىقىغا ھۆكۈم قىلىڭلار.

$$\begin{array}{r} 16 \\ \times 5 \\ \hline 60 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ \times 4 \\ \hline 348 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ \times 9 \\ \hline 105 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ \times 5 \\ \hline 490 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 63 \\ \times 9 \\ \hline 343 \end{array} \quad (\quad)$$

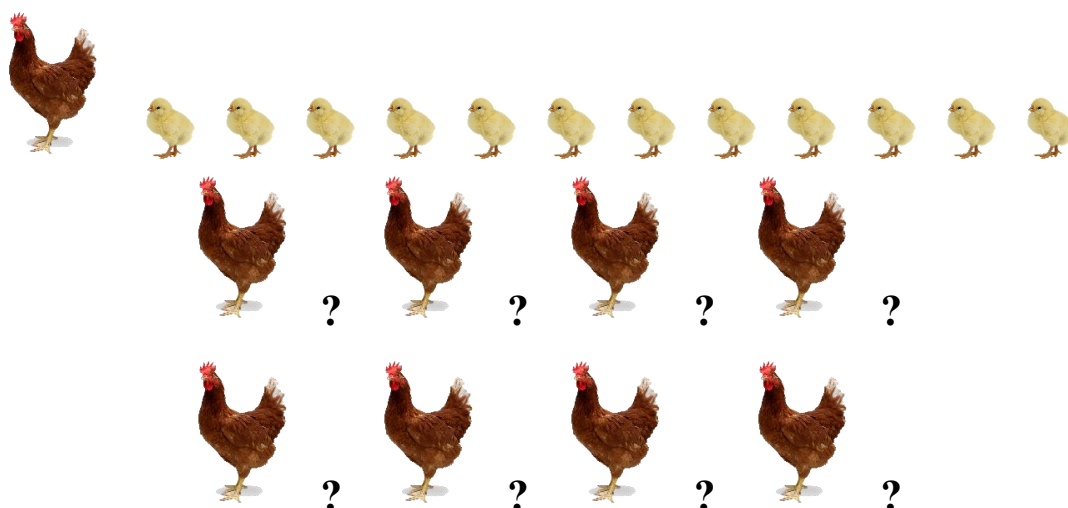
$$\begin{array}{r} 24 \\ \times 7 \\ \hline 172 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 77 \\ \times 7 \\ \hline 84 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ \times 8 \\ \hline 192 \end{array} \quad (\quad)$$

$$\begin{array}{r} 15 \\ \times 5 \\ \hline 95 \end{array} \quad (\quad)$$

5. رەسىمگە قاراپ ھىساپلاپ بېقىڭلار.

$$\square \bigcirc \square = \square$$

جاۋابى: جەمئى — تال چۈجە بار.

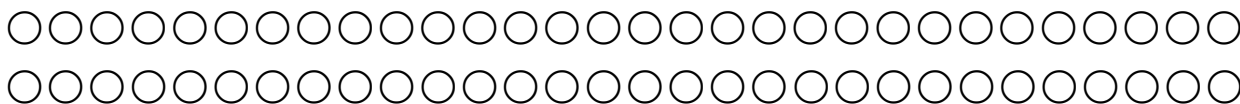
ۋاسكىتبول پۇتبولغا قارىغاندا 7 ھەسسە كۆپ بولسا

$$\square \bigcirc \square = \square$$

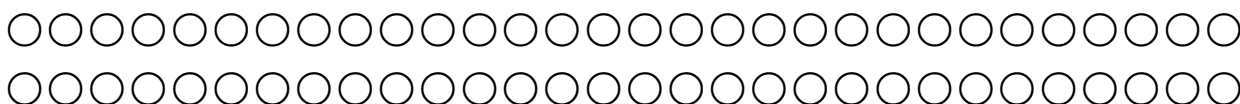
جاۋابى: جەمئى — تال ۋاسكىتبول بار.

6. تۆۋەندىكى سانلارنىڭ نەتىجىسىنى بوياش ئارقىلىق ئىپادىلەپ بېقىڭلار.

9x4

6x8

7x4

5x9

10- دەرس

كۆپەيتىش ۋە قوشۇش ئەمەللىرىنى ھېساپلاش

1. ھېساپلاپ باقايلى.

$$\begin{array}{r} 387 \\ \times 6 \\ \hline 2322 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 692 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 206 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 350 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 543 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 208 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 126 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

2. رەسىمگە قاراپ ھېساپلاڭلار.

510 كىلۇگرام

؟

پىل كالىغا قارىغاندا 8 ھەسسە ئېغىر

$$\square \circ \square = \square$$

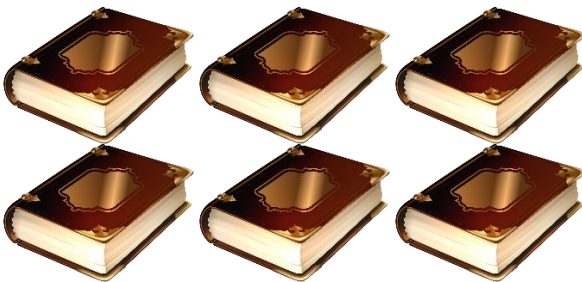
؟

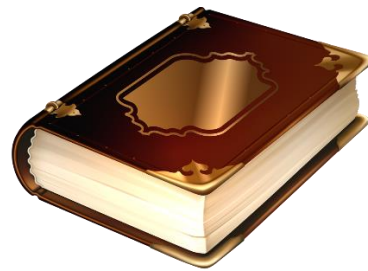
897 لىرا

ئايغۇن سائەتكە قارىغاندا 7 ھەسسە قىممەت

$$\square \circ \square = \square$$

؟

593 بەت

6 پارچە كىتاپنىڭ بەت سانى

$$\square \bigcirc \square = \square$$

3. كۆپەيتىش ۋە قوشۇش ئەمەللىرى بىللە كەلسە قايسىسىنى بۇرۇن
ئىشلەيمىز؟

جاۋاب: قوشۇش ئەمەلى قەيەردىلا كەلسە، ئالدى بىلەن كۆپەيتىش
ئىشلەپ بولۇپ ئاندىن قوشۇش ئەمەلىنى ئىشلەيمىز.

مەسىلەن:

$$\begin{aligned} 28 \times 8 + 46 \\ = 224 + 46 \\ = 270 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 36 + 4 \times 8 \\ = 36 + 32 \\ = 68 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 87 + 26 \times 9 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 29 \times 3 + 287 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 19 \times 7 + 23 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 28 \times 8 + 36 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 35 \times 7 \times 5 \times 4 + 25 \\ = \\ = \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 18 + 6 \times 8 \times 7 \times 3 \\ = \\ = \\ = \\ = \end{aligned}$$

4. رەسىمگە قاراپ ھېساپلاپ بېقىڭلار.

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

28	x	9	x	5	x	6	+	70	=	
89	+	34	x	5	x	7	x	2	=	
26	+	187	x	8	+	60	+	62	=	

كۆپەيتىش ۋە ئېلىش ئەمەللىرىنى بىللە ھېساپلاش

كۆپەيتىش ۋە ئېلىش ئەمەللىرى بىللە كەلسە قايسىنى بۇرۇن
ئىشلەيمىز؟

جاۋاب: ئېلىش ئەمەلى خۇددى قوشۇش ئەمەلىگە ئوخشاشلا مەيلى
قەيەردىلا كەلسۇن، كۆپەيتىش ئەمەلى ئىشلىنىپ بولغاندىن كىيىن
ئىشلىنىدۇ.

مەسىلەن:

$$\begin{aligned} 187-8 \times 4 \\ = 187-32 \\ = 155 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 46 \times 5 - 24 \\ = 230 - 24 \\ = 206 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 177-14 \times 2 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 198 \times 2 - 300 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 24 \times 8 - 76 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 44 \times 9 + 91 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 243-28 \times 8 \\ = \\ = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 33 \times 3 - 90 \\ = \\ = \end{aligned}$$

5. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.

(1) بىر ئادەم كۈنىگە 487 تۈپ كۆچەت تىكسە، 8 ئادەم 6 كۈندە قانچە تۈپ كۆچەت تىكىدۇ؟

$$\square \circ \square \circ \square$$

$$=$$

$$=$$

جاۋابى: 8 ئادەم 6 كۈندە جەمئىي — تۈپ كۆچەت تىكىدۇ.

(2) ئەخمەت ئۈستام بىر كۈندە 18 دانە ۋېلسپىتتىن رېمونت قىلغان. ئابدۇللا ئۈستامنىڭ رېمونت قىلغان ۋېلسپىت سانى ئەخمەت ئۈستامنىڭ 4 كۈندە رېمونت قىلغان ئومۇمىي ۋېلسپىت سانىدىن 58 دانە ئاز بولسا، ئابدۇللا ئۈستام بىر كۈندە قانچە دانە ۋېلسپىت رېمونت قىلغان؟

$$\square \circ \square \circ \square$$

$$=$$

$$=$$

جاۋابى: ئابدۇللا ئۈستام بىر كۈندە — دانە ۋېلسپىت رېمونت قىلغان.

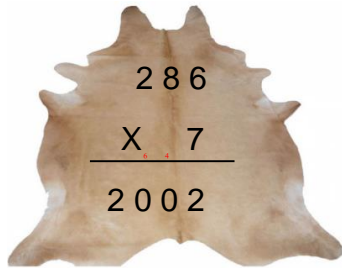

11-دەرس

تىرناق ئىچىدىكى سانلارنى ھىساپلاش

1. تۆۋەندىكى سانلارنى تېرە ئۈستىگە تىك شەكىلدە ھىساپلاپ بېقىڭلار.

$286 \times 7 =$

$824 \times 4 =$

$342 \times 3 =$

$591 \times 7 =$

$628 \times 5 =$

$999 \times 9 =$

$883 \times 4 =$

$347 \times 2 =$

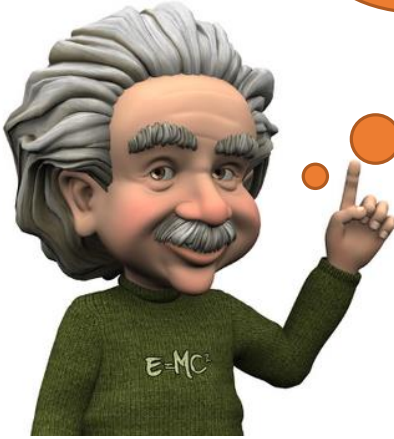
$746 \times 3 =$

$184 \times 6 =$

2. تىرناق كەلگەن ئىپادىلەرنى
ھېساپلاشتا ئاۋۋال تىرناقنى
ھېساپلاپ، ئاندىن قالغان ئەمەللەر
ھېساپلىنىدۇ.

مەسىلەن:

$$\begin{aligned} &17+(8-4) \\ &=17+4 \\ &=21 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &16-(3+7) \\ &=16-10 \\ &=6 \end{aligned}$$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

$$\begin{aligned} &126-(84+8) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &100+(50+50) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &787+(524+180) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &693-(87+183) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &547-(486-423) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &967-(453+447) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &826+(116-89) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &724+(543+17) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &433+(214-205) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

3. ئەگەر كۆپەيتىش ئەمىلى تىرناق ئىچىدە قوشۇش-ئېلىش ئەمەللىرى بىلەن بىللە كىلىپ قالسا، قايسىسىنى بۇرۇن ھېساپلايمىز؟

مەيلى قايسى ئەمەل بولۇشتىن قەتئىنەزەر تىرناق ئىچىدىكى ئەمەللەر ئاۋۋال ھېساپلىنىدۇ.

$$\begin{aligned} &9 \times (8-5) \\ &= 9 \times 3 \\ &= 27 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &16 \times (3+1) \\ &= 16 \times 4 \\ &= 64 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &83 \times (16-9) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &187 \times (3+2) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &385 + (96-45) + 17 \\ &= \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &644 - (328-312) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &7 \times (128-113) \times 2 \\ &= \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &(123+116) - (197-154) \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &887 \times (4983-4980) \times 5 \\ &= \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &593 + (976+548) \times 3 \\ &= \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &(987-898) \times (1624-1616) \\ &= \\ &= \\ &= \end{aligned}$$

4. تۆۋەندىكىلەرنى ھېساپلاپ بېقىڭلار.

$$\begin{array}{c}
 4 \times 6 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 31 - \boxed{24} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{7} + \boxed{32} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{38}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 41 - 24 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} + 30 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} - 21 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 8 + 18 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} \times 3 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 96 - \boxed{} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 \boxed{} + 38 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 97 \times 5 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 500 - \boxed{} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 16 + \boxed{} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 38 - \boxed{} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 5 \times 7 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 26 + \boxed{} \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 17 \times 8 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} + 60 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} - 25 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{} - 25 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{}
 \end{array}$$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

3. تۆۋەندىكى ھېسابلارنىڭ توغرا بولغانلىرىغا «√» بەلگىسىنى، خاتالىرىغا «X» بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$17+6 \times 3$ $=23 \times 3$ ( ) $=69$	$143 \times 3 + 51$ $=429 + 51$ ( ) $=480$	$1876 \times (983 - 981)$ $=1876 \times 2$ $=752$ ( )
$8 \times (986 - 875)$ $=7888 - 875$ ( ) $=7103$	$20 - (8 + 4)$ $=12 + 4$ ( ) $=16$	$35 + 6 \times 8$ $=35 - 48$ ( ) $=83$
$115 - (113 - 84)$ $=115 - 29$ ( ) $=86$	$286 + (683 + 171) \times 5$ $=286 + 854 \times 5$ $=1140 \times 5$ ( ) $=5700$	$21 \times (4563 - 4557) \times 6$ $=21 \times 6 \times 6 \times 6$ $=756$ ( )

6. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.

1) دىلمۇرات مۇئەللىم ئوقۇغۇچىلار ئۈچۈن 18 دانە دەپتەر 9 دانە قەلەمدان سېتىۋالغان. ئەمما ئۇنىڭ سېتىۋالغان قەلەملىرىنىڭ سانى دەپتەر بىلەن قەلەمداننىڭ يىغىندىسىدىن 6 ھەسسە كۆپ بولسا، دىلمۇرات مۇئەللىم قانچە دانە قەلەم سېتىۋالغان؟

$$\square \circ \square \circ \square$$

=

=

جاۋابى: _____

_____

2) ئابدۇرەھىم ئاكنىڭ ئەسلىدە 86 تۇياق كالىسى بار ئىدى. كىيىن ئۇ 23 تۇياق كالىسىنى سېتىۋېتىپ، كالىلارنىڭ سانىدىن 4 ھەسسە كۆپلىكىدە قوي سېتىۋالغان بولسا، ئابدۇرەھىم ئاكنىڭ قانچە قوي بولغان؟

$$\square \circ \square \circ \square$$

=

=

جاۋابى: _____

_____

7. كىم ئەقىللىق؟

ئورۇندۇق

$$\text{Seat} + \text{Seat} + \text{Seat} = 45$$

ئورۇندۇق ۋە رول

$$\text{Seat} + \text{Steering Wheel} + \text{Steering Wheel} = 25$$

رول ۋە چاق

$$\text{Wheel} + \text{Steering Wheel} + \text{Steering Wheel} = 13$$

؟

$$\text{Seat} + \text{Steering Wheel} \times \text{Wheel} = ?$$

12-دەرس

كۆپ خانىلىق سانلارنى ئىككى خانىلىق سانلارغا كۆپەيتىش

1. رەسىمگە قاراپ ھېساپلاپ بېقىڭلار.

$$\square \bigcirc \square \bigcirc \square$$

=

=

جەمئى — دانە تۇخۇم بار.

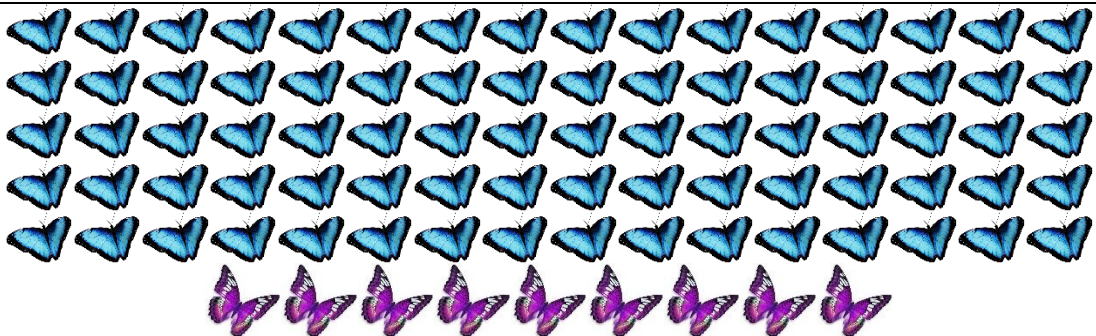
ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

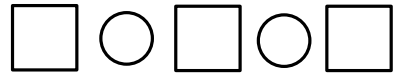
$$\square \bigcirc \square \bigcirc \square$$

=

=

جەمئى — قۇر كۆڭلەك بار.

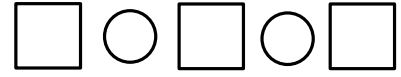
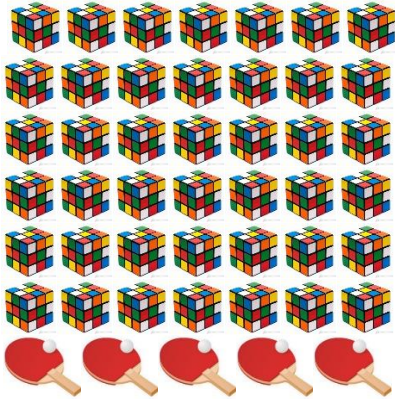

=

=

جەمئى — دانە كىپىنەك بار.

=

=

جەمئى — دانە كۇپ ۋە تىكتاك توپ پالمقى بار.

2. كۆپ خانىلىق سانلارنى ئىككى خانىلىق سانلارغا قانداق كۆپەيتىمىز؟

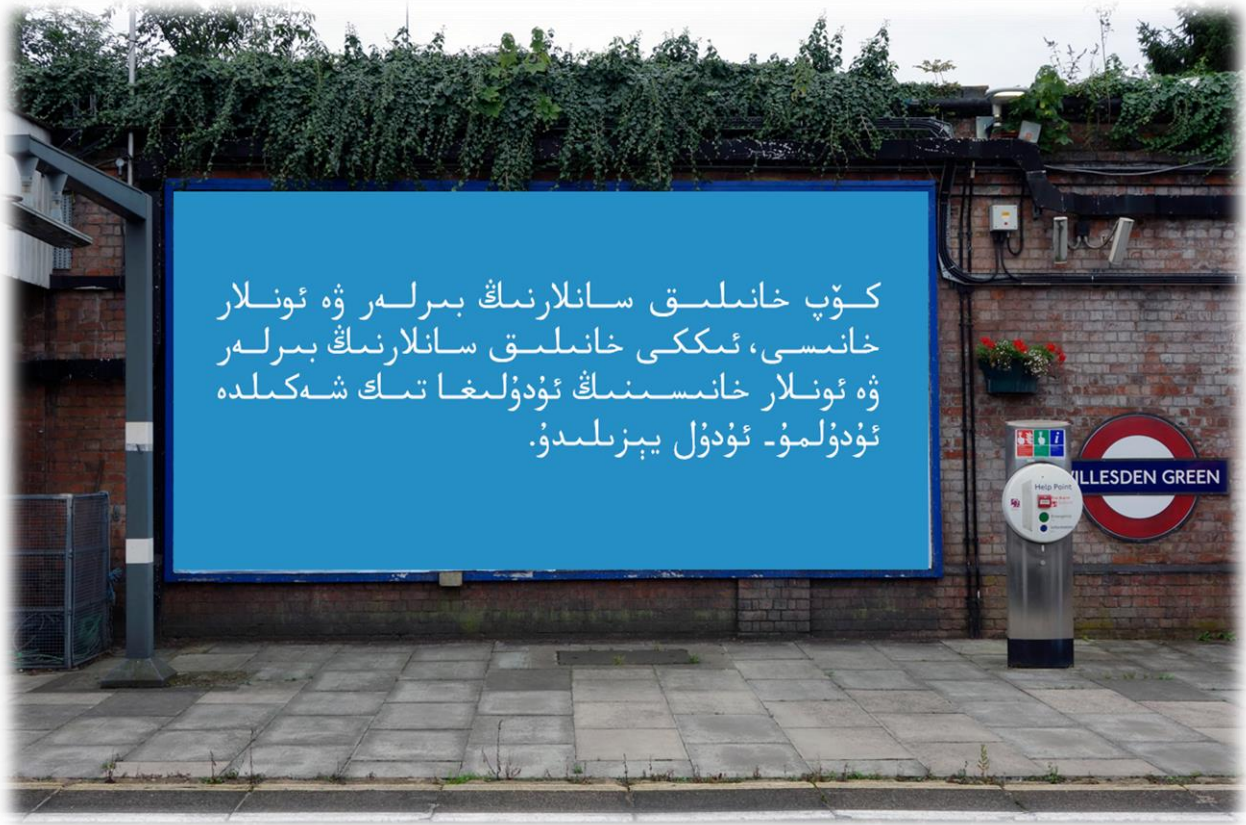

بۇنىڭ ھىساپلىنىش شەكلىمۇ، كۆپ خانىلىق سانلارنى بىر خانىلىق سانلارغا كۆپەيتىش ئۇسۇلى بىلەن ئوخشاش.

ئالدى بىلەن تىك شەكىلدە ھېساپلاشنى
ئۆگىنىۋالايلى

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{l} \uparrow \\ \downarrow \end{array}$$

ئاندىن ئىككى خانىلىق سانلارنى بىرلەر خانىسى بىلەن كۆپ خانىلىق سانلارنىڭ بىرلەر، ئونلار، يۈزلەر خانىلىرىنى قەدەممۇ-قەدەم كۆپەيتىمىز.

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 22 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 1722 \end{array}$$

ئاندىن ئىككى خانىلىق سانلارنىڭ ئونلار خانىسى بىلەن كۆپ خانىلىق سانلارنى بىرلەر، ئونلار، يۈزلەر خانىلىرىنى قەدەممۇ-قەدەم كۆپەيتىمىز ۋە ھەر ئىككى ساننىڭ ئونلار خانىسى ئاستىغا يازىمىز.

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 1722 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 1722 \\ 61 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 1722 \\ 861 \end{array}$$

ئاخىرىدا ئىككى خانىلىق سانلارنىڭ بىرلەر خانىسى ۋە ئونلار خانىسى ئارقىلىق نەتىجىلەنگەن كۆپەيتىمنى قوشىمىز.

	$\begin{array}{r} 287 \\ \times 36 \\ \hline 1722 \\ + 861 \\ \hline 10332 \end{array}$	
$\begin{array}{r} 564 \\ \times 28 \\ \hline 4512 \\ 1128 \\ \hline 15792 \end{array}$		$\begin{array}{r} 564 \\ \times 28 \\ \hline 4512 \\ 1128 \\ \hline 5630 \end{array}$

3. ئۆلگىگە ئاساسەن تۆۋەندىكى مىساللارنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

$$\begin{array}{r} 624 \\ \times 32 \\ \hline 1248 \\ 1872 \\ \hline 19968 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 543 \\ \times 18 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 326 \\ \times 59 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 446 \\ \times 35 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 782 \\ \times 13 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 976 \\ \times 81 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 534 \\ \times 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 176 \\ \times 39 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 435 \\ \times 73 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 342 \\ \times 25 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 217 \\ \times 99 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 427 \\ \times 55 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 278 \\ \times 46 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 493 \\ \times 66 \\ \hline \end{array}$$

4. قايسى ھايۋان ئەڭ ئەقىللىق؟

$$\begin{array}{r} 387 \\ \times 83 \\ \hline \end{array}$$

31440

32121

35876

39313

$$\begin{array}{r} 498 \\ \times 25 \\ \hline \end{array}$$

12450

11450

12455

12443

$$\begin{array}{r} 546 \\ \times 17 \\ \hline \end{array}$$

9282

9090

9743

9281

$$\begin{array}{r} 661 \\ \times 32 \\ \hline \end{array}$$

20152

21052

21152

21153

$$\begin{array}{r} 723 \\ \times 89 \\ \hline \end{array}$$

64447

6447

64348

64347

$$\begin{array}{r} 485 \\ \times 72 \\ \hline \end{array}$$

34916

34920

35920

34902

$$\begin{array}{r} 768 \\ \times 84 \\ \hline \end{array}$$

64518

64512

64513

64545

قايسى ھايۋان ئەڭ ئەقىللىق؟

5. تۆۋەندىكى يۈكلەرنىڭ ئېغىرلىقىنى ھېسابلاڭلار.

$$\begin{array}{r} 824 \\ \times 39 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 375 \\ \times 97 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 980 \\ \times 54 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 344 \\ \times 91 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 664 \\ \times 75 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 426 \\ \times 35 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 772 \\ \times 72 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 893 \\ \times 23 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 524 \\ \times 53 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 672 \\ \times 27 \\ \hline \end{array}$$

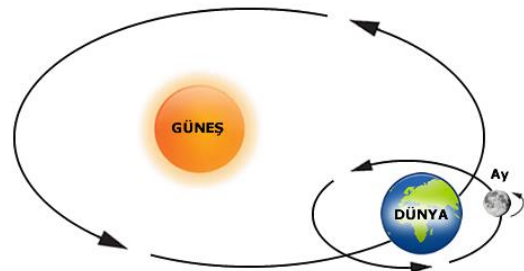
$$\begin{array}{r} 188 \\ \times 11 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 977 \\ \times 88 \\ \hline \end{array}$$

6. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.

(1) بىر يىل 365 كۈن بولسا 13 يىل قانچە كۈن بولىدۇ؟

□	□	□
□	□	□

جاۋابى: 13 يىل — كۈن بولىدۇ.

سز قانچە ياشقا كىردىڭىز؟ مۇشۇنداق ھېساپلىغاندا سز تۇغۇلغىلى قانچە كۈن بولغان بولىدۇ. جاۋابى: مەن تۇغۇلغىلى — كۈن بولىدۇ.

(2) ئىمران ھەركۈنى 4320 مېتر يۈگرەيدۇ، ئۇ ئىزچىل بۇ خىل يۈگرەش ھالىتىنى ساقلاپ 17 ئاي يۈگرەسە، جەمئى قانچە مېتر يۈگرەگەن بولىدۇ؟

□	□	□	□
		□	□

جاۋابى: ئىمران 17 ئايدا جەمئى — مېتر يۈگرەگەن بولىدۇ.

(3) ئوقۇتقۇچىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش ئۈچۈن ئۈمىد يۇلتۇزى سىنىپىدىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەر بىرى 14 لىرادىن پۇل يىغىپ ئوقۇتقۇچىسى ئۈچۈن بىر سوۋغات ئالماقچى بولغان بولسا، سىنىپتىكى 17 نەپەر ئوقۇغۇچىنىڭ يىققان پۇلى جەمئى قانچە لىرا بولىدۇ؟

□	□
□	□

جاۋابى: يىغىلغان پۇل جەمئى — لىرا بولىدۇ.

13-دەرس

1. رەسىمگە قاراپ ھېساپلاپ بېقىڭلار.

140 لىرا

375 لىرا

110 لىرا

85 لىرا

259 لىرا

182 لىرا

380 لىرا

596 لىرا

125 لىرا

199 لىرا

ئاپتوبۇسنىڭ باھاسى يۇقارقىلارنىڭ ئۈمۈمى يىغىندىسىدىن 369 ھەسسە قىممەت بولسا

جاۋابى: ئاپتوبۇسنىڭ باھاسى — لىرا

2. كۆپ خانىلىق سانلارنى كۆپ خانىلىق سانلارغا قانداق كۆپەيتىمىز؟

جاۋاب: كۆپ خانىلىق سانلارنى كۆپ خانىلىق سانلارغا كۆپەيتىش ئۇسۇلى، كۆپ خانىلىق سانلارغا كۆپەيتىش ئۇسۇلى بىلەن ئوخشاش بولۇپ، ئۇنىڭ بىز ئاز تەرەققى قىلغان شەكلىدۇر. مەسىلەن:

$$\begin{array}{r} 398 \\ \times 624 \\ \hline \end{array}$$

دېققەت: ئاستى ۋە ئۈستىدىكى سانلار خانىلەر بويىچە بىر-بىرىنىڭ ئۈدۈلىغا كىلىش كېرەك.

ئاندىن بىرلەر خانىسى، ئونلار خانىسى ۋە يۈزلەر خانىسى بويىچە ئالدىنقى دەرسىمىزگە ئوخشاش قەدەم-قەدەم كۆپەيتىش ئېلىپ بېرىلدۇ.

3. ئىشلەپ باقاي.

$$\begin{array}{r} 862 \\ \times 643 \\ \hline 2586 \\ 3448 \\ 5172 \\ \hline 554266 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 483 \\ \times 276 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 523 \\ \times 681 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 515 \\ \times 426 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 545 \\ \times 426 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 878 \\ \times 914 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 366 \\ \times 212 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 653 \\ \times 387 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 523 \\ \times 766 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 399 \\ \times 266 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 574 \\ \times 883 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 669 \\ \times 783 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 392 \\ \times 216 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5487 \\ \times 345 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6698 \\ \times 3726 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9753 \\ \times 3579 \\ \hline \end{array}$$

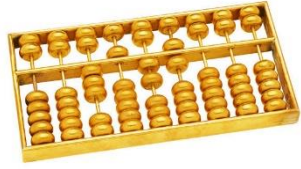
4. تۆۋەندىكى مىساللارنىڭ خاتاسىنى تېپىپ توغۇرلاپ يېزىڭلار.

$\begin{array}{r} 687 \\ \times 392 \\ \hline 1364 \\ 6193 \\ 2061 \\ \hline 269194 \end{array}$		$\begin{array}{r} 736 \\ \times 824 \\ \hline 2244 \\ 1472 \\ 5788 \\ \hline 595764 \end{array}$	
$\begin{array}{r} 5764 \\ \times 2148 \\ \hline 46112 \\ 23056 \\ 5764 \\ 11528 \\ \hline 12382072 \end{array}$		$\begin{array}{r} 639 \\ \times 892 \\ \hline 1278 \\ 5758 \\ 5112 \\ \hline 570058 \end{array}$	
$\begin{array}{r} 885 \\ \times 999 \\ \hline 7665 \\ 7665 \\ 7665 \\ \hline 850915 \end{array}$		$\begin{array}{r} 582 \\ \times 326 \\ \hline 3492 \\ 1164 \\ 1746 \\ \hline 189632 \end{array}$	

5. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.

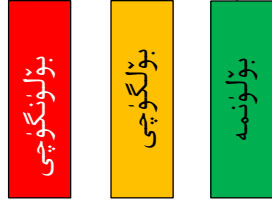
(1) تۇرغۇنجان نىمكەش ماشىنا بازىرىدىن ئىككىنچى قول ئاپتوموبىلدىن بىرنى سېتىۋالماقچى بولۇپ، ئاپتوموبىل ئىگىسىدىن ئاپتوموبىلنىڭ قانچە مىڭ كېلومېتىر يول يۈرگەنلىكىنى سورىغاندا، ئىگىسى «ئاپتوموبىلنىڭ كېلومېتىر مۇساپىسىنى 387 نى 355 كە كۆپەيتكەندىكى نەتىجىگە تەڭ» دەپ جاۋاب بەرگەن. ئۇنداقتا بۇ ئاپتوموبىل قانچە مىڭ كېلومېتىر يول يۈرگەن؟

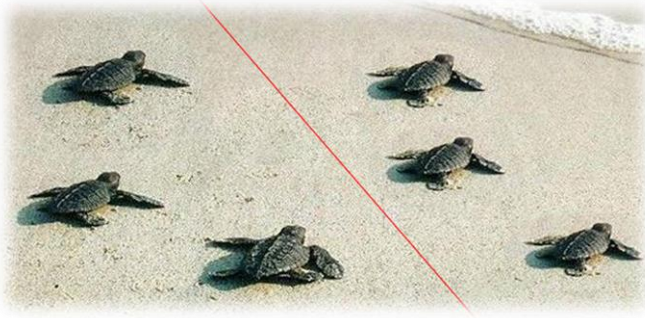

14-دەرس

بۆلۈش ئەمىلى بىلەن دەسلەپكى قەدەمدە تونۇشۇش

 <p>بۆلۈش بەلگىسى</p>	$10 \div 2 = 5$
--	--

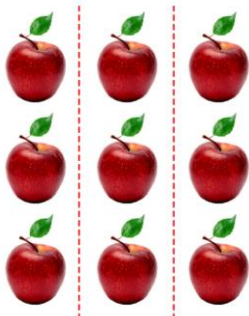
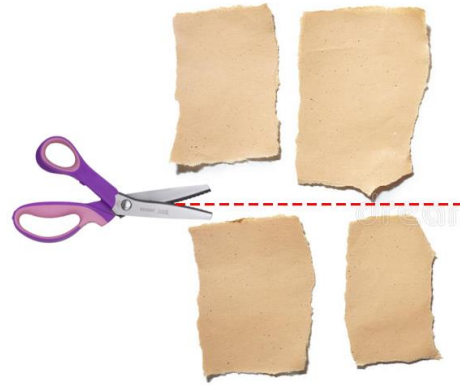
1. تۆۋەندىكى رەسىملەرنى مۇلاھىزە قىلىپ بېقىڭلار.

$$6 \div 2 = 3$$

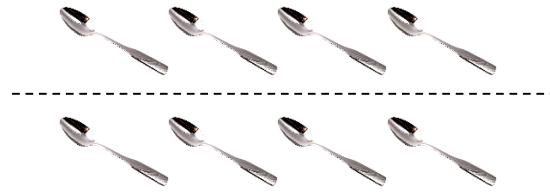
ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

$$4 \div 2 = 2$$

$$9 \div 3 = 3$$

$$8 \div 4 = 2$$

2. «بۆلۈش» دېگننىمىز بىر توپ نەرسىنى بىر قانچە بۆلەككە پارچىلاشنى كۆرسىتىدىغان بولۇپ، ئەمەلىيەتتە كۆپەيتىش ئەملىدىكى كۆپەيتىمە بېرىلىپ، كۆپەيگۈچى ياكى كۆپەيتكۈچىنىڭ بىرى ئېنىق بېرىلگەندە يەنە بىر ساننى تېپىش ئەملىنى كۆرسىتىدۇ.

$3 \times 6 = 18$ $\left\{ \begin{array}{l} 18 \div 6 = 3 \\ 18 \div 3 = 6 \end{array} \right.$	$5 \times 4 = 20$ $\left\{ \begin{array}{l} 20 \div 5 = 4 \\ 20 \div 4 = 5 \end{array} \right.$
$6 \times 8 = 48$ $\left\{ \begin{array}{l} 48 \div 6 = 8 \\ 48 \div 8 = 6 \end{array} \right.$	$9 \times 8 = 72$ $\left\{ \begin{array}{l} 72 \div 8 = 9 \\ 72 \div 9 = 8 \end{array} \right.$

3. تۆۋەندىكى رەسىملەرنى بۆلۈپ بېقىڭلار.

كۆپەيتىش ئەملىنى ياخشى ئۆگەنگەن ھەر قانداق ئوقۇغۇچى بۆلۈش ئەملىنىمۇ ناھايىتى تېزلا ئۆگىنىۋالالايدۇ.

32 نى 4 كە بۆلسەك قانچىگە تەڭ بولىدۇ؟

4 نى قانچىگە كۆپەيتسەك 32 بولىدۇ؟

تاپتىم!!!

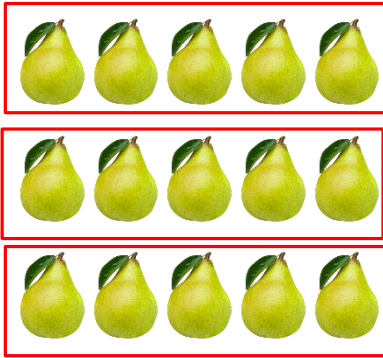
8

$$32 \div 4 = 8$$

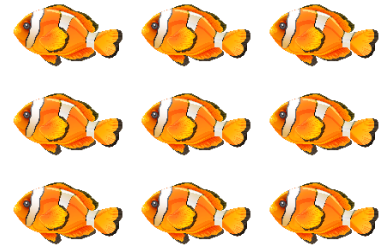

4. تۆۋەندىكى رەسىملەرنى ئۆلگىگە ئاساسەن بېرىلگەن سانلار بويىچە دائىرە ئىچىگە ئېلىپ بېقىڭلار ۋە مىساللارنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

$$15 \div 3 =$$

$$9 \div 3 =$$

$$24 \div 6 =$$

$$30 \div 6 =$$

$$28 \div 7 =$$

$$35 \div 5 =$$

$48 \div 6 =$

$42 \div 7 =$

5. ئىشلەپ بېقىڭلار.

$8 \div 4 =$	$20 \div 4 =$	$10 \div 2 =$	$36 \div 9 =$
$9 \div 3 =$	$12 \div 3 =$	$6 \div 3 =$	$16 \div 2 =$
$16 \div 8 =$	$15 \div 5 =$	$18 \div 2 =$	$27 \div 3 =$
$25 \div 5 =$	$72 \div 8 =$	$54 \div 9 =$	$48 \div 6 =$

6. رەسىمگە ئاساسەن ئىشلەپ بېقىڭلار.

(1) ئادەمگە دانە پۇتبولنى $\square \circ \square = \square$ ئۆلەشتۈرۈپ بەرسە، ھەر بىر ئادەمگە قانچە دانىدىن تېگىدۇ.

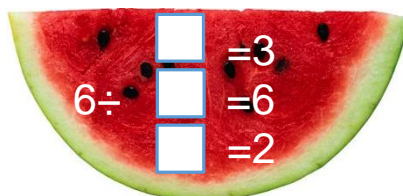
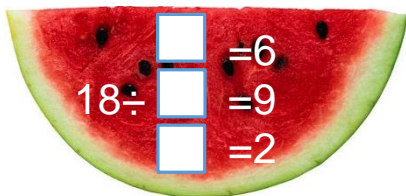
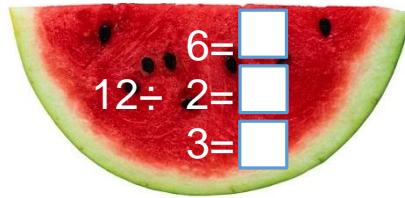
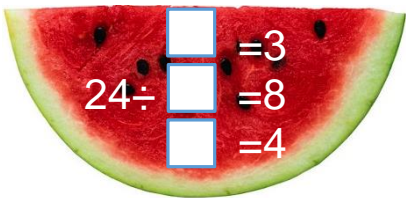
(2) ئاي بار. ھەر ئاي بىر پەسىل ھېساپلىنىدۇ. ئۇنداقتا بىر يىلدا قانچە پەسىل بار؟

$\square \circ \square = \square$

(3) ئىچىدە تال قەلەم بولسا، ھەر بىر تالدىن بەرسە، قەلەملەر قانچە ئوقۇغۇچىغا يېتىدۇ؟

$\square \circ \square = \square$

7. ئىشلەپ بېقىڭلار.

15-دەرس

ئىككى خانىلىق بۆلۈنمىلەرنى تىك شەكىلدە ھېساپلاش

1. جەدۋەلدىكى ھېساپلارنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

81	54	36	10	35	48	90	15	18	8	بۆلۈنگۈچى
9	6	4	5	7	8	9	3	9	4	بۆلگۈچى
										بۆلۈنمە

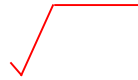
2. ئەگەر بۆلۈنگۈچى ئىككى خانىلىق ياكى

كۆپ خانىلىق سان بولسا ئۇنى قانداق بۆلىمىز؟

ئالدى بىلەن بۆلۈنگۈچىنى تىك شەكىللىك

بۆلۈش بەلگىسىنىڭ ئىچىگە، بۆلگۈچىنى بولسا سىرتىغا يازىمىز.

(تىك شەكىللىك بۆلۈش بەلگىسى)

مەسىلەن:

$$12 \div 2 = 6 \quad 2 \overline{)12}$$

ئاندىن يادلىغان كەرىمىز بويىچە بۆلگۈچىنىڭ قانچە يەردە قانچىسى

بۆلۈنگۈچىگە تەڭ ئىكەنلىكىنى ھېساپلايمىز.

$$2 \overline{)12}$$

بۆلگۈچى

بۆلۈنگۈچى

ئىككى يەردە بەش 10
ئىككى يەردە يەتتە 14

هە! تاپتىم...
ئىككى يەردە ئالتە 12.
بۆلۈنگۈچى بىلەن تەڭ
بولدى. $2/\sqrt{12}$

$$\begin{array}{r} \boxed{6} \\ 2 \overline{) 12} \end{array}$$

ئاندىن چىققان بۆلۈنمىنى تىك شەكىللىك بۆلۈش
بەلگىسىنىڭ ئۈستىگە يازمىز.

$$\begin{array}{r} \boxed{6} \\ 2 \overline{) 12} \\ \underline{12} \end{array}$$

چىققان بۆلۈنمە بىلەن بۆلگۈچىنى كۆپەيتىپ،
نەتىجىنى بۆلۈنگۈچىنىڭ ئاستىغا يازمىز.

$$\begin{array}{r} \boxed{6} \\ 2 \overline{) 12} \\ \underline{\checkmark} 12 \\ 0 \end{array}$$

ئاخىرىدا بۆلۈنمە بىلەن بۆلگۈچىنى كۆپەيتىش
ئارقىلىق چىققان نەتىجىنى بۆلۈنگۈچىدىن ئالىمىز
ۋە نەتىجىنىڭ 0 بولۇشى بىلەن تىك شەكىللىك
ھېسپلاش ئەمىلى ئاخىرلاشقان بولىدۇ.

3. ئۆلگىگە ئاساسەن تۆۋەندىكى تىك شەكىللىك مىساللارنى ئىشلەپ بېقىڭلار.

4 $\sqrt{36}$ → 4 $\sqrt{36}$ → 4 $\sqrt{36}$ → 4 $\sqrt{36}$

8 $\sqrt{24}$ 9 $\sqrt{72}$ 6 $\sqrt{24}$ 3 $\sqrt{15}$

9 $\sqrt{81}$ 6 $\sqrt{54}$ 5 $\sqrt{40}$ 8 $\sqrt{48}$

4 $\sqrt{20}$ 7 $\sqrt{28}$ 8 $\sqrt{32}$ 2 $\sqrt{10}$

5 $\sqrt{25}$ 2 $\sqrt{12}$ 6 $\sqrt{36}$ 7 $\sqrt{63}$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

4. ئىشلەپ بېقىڭلار.

27 ÷ 9 =	14 ÷ 2 =	72 ÷ 9 =
27 ÷ 3 =	14 ÷ 7 =	28 ÷ 4 =
36 ÷ 9 =	16 ÷ 8 =	45 ÷ 9 =
24 ÷ 8 =	12 ÷ 6 =	24 ÷ 3 =
16 ÷ 2 =	42 ÷ 7 =	40 ÷ 5 =
28 ÷ 7 =	18 ÷ 9 =	54 ÷ 9 =

5. ئاخىرى نىشانغا كىم ئەڭ بۇرۇن يىتىپ بارالايدۇ؟

$$12 \div \bigcirc = 6 \times 3 = \bigcirc \div \bigcirc = 9 \div \bigcirc = 3 \times \bigcirc = 15 \times \bigcirc = \bigcirc \div 2 = 15 \times 2 = \bigcirc \div 3 =$$

$$\bigcirc \div 2 = \bigcirc \times \bigcirc = 20 \div \bigcirc = 4 - 3 = \bigcirc - 1 = \bigcirc$$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

6. ○ ئىچىگە «x»، «÷» ياكى بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$8 \bigcirc 2 = 4$	$7 \bigcirc 8 = 56$	$28 \bigcirc 4 = 7$
$18 \bigcirc 9 = 9$	$27 \bigcirc 3 = 30$	$5 \bigcirc 4 = 20$
$43 \bigcirc 3 = 40$	$12 \bigcirc 4 = 3$	$13 \bigcirc 10 = 3$

7. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ بېقىڭلار.

(1) سالاھىدىن رامزاندا تەراۋىھ نامىزى بىلەن قۇرئاننى 3 قېتىم تاماملىغان بولسا، ئۇ قانچە كۈندە بىر قېتىم قۇرئان تاماملىغان بولىدۇ؟

$$\square \bigcirc \square = \square$$

جاۋابى: ئۇ — كۈندە بىر قېتىم قۇرئان تاماملىغان بولىدۇ.

(2) مەلۇم بىر ئاشخانا 400 كېلوگرام كۆمۈرنى 8 كۈندە ئىشلىتىپ بولغان بولسا، بۇ ئاشخانا كۈنىگە قانچە كېلوگرام كۆمۈر ئىشلەتكەن؟

$$\square \bigcirc \square = \square$$

جاۋابى: بۇ ئاشخانا كۈنىگە — كېلوگرام كۆمۈر ئىشلەتكەن.

16-دەرس

قالدۇق قالدىغان بۆلۈنمىلەر

1. ئىشلەپ بېقىڭلار.

$$\div 8 =$$

$$\div 6 =$$

$$\div 7 =$$

$$\div 9 =$$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

2. ئىككى خانىلىق سانلارنى تىك شەكىلدە بۆلۈش جەريانىدا تاق سانلار بىلەن ئۇچرىشىپ قالساق قانداق قىلىمىز؟

بۇخىل ھېسابلانغان شەكىل ئالدىنقى دەرسنىكى ئۇسۇللار بىلەن ئوخشاش بولۇپ، بۆلۈنمە بىلەن بۆلگۈچنى ئەڭ يېقىن شەكىلدە كۆپەيتىلدۇ.

مەسىلەن:

$\begin{array}{r} 5 \\ 5 \overline{) 26} \\ \underline{25} \end{array}$	
---	--

ئاندىن بۆلۈنگۈچىدىن 25 نى ئالسىمىز.

	$\begin{array}{r} 5 \\ 5 \overline{)26} \\ \underline{25} \\ 1 \end{array}$
--	---

ئاخىرىدا ئېلىش جەريانىدىكى قېلىپ قالغان ساننى قالدۇق دەپ قاراپ،
بۆلۈمنىڭ كەينىگە يازمىز ۋە چېكىت بىلەن ئايرىۋېتىمىز.

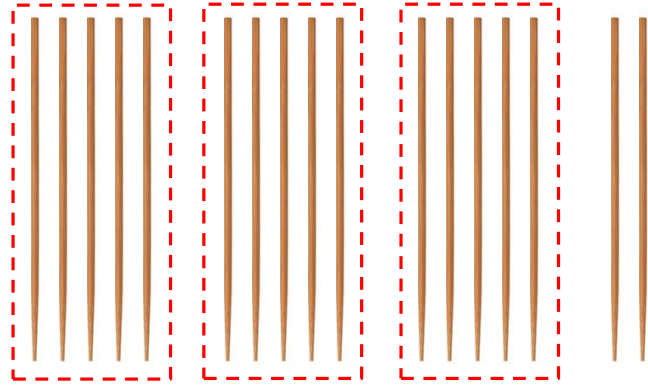
$\begin{array}{r} 5.1 \\ 5 \overline{)26} \\ \underline{25} \\ 1 \end{array}$	
---	--

3. ئىشلەپ بېقىڭلار.

$8\sqrt{39}$	$8\sqrt[4]{39}$	$8\sqrt[4]{39}$ $\frac{32}{7}$	$8\sqrt[4.7]{39}$ $\frac{32}{7}$
$5\sqrt[5.4]{29}$ $\frac{25}{4}$	$9\sqrt{83}$	$6\sqrt{37}$	$8\sqrt{44}$
$3\sqrt{16}$	$5\sqrt{11}$	$5\sqrt{12}$	$4\sqrt{17}$
$9\sqrt{65}$	$8\sqrt{75}$	$9\sqrt{57}$	$8\sqrt{36}$
$9\sqrt{85}$	$7\sqrt{67}$	$4\sqrt{23}$	$2\sqrt{5}$

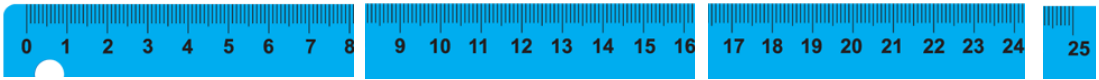

4. رەسمگە قاراپ ھېساپلاپ بېقىڭلار.

(قالدۇق) 2 ..... (بۆلۈنمە) $17 \div 3 = 5$

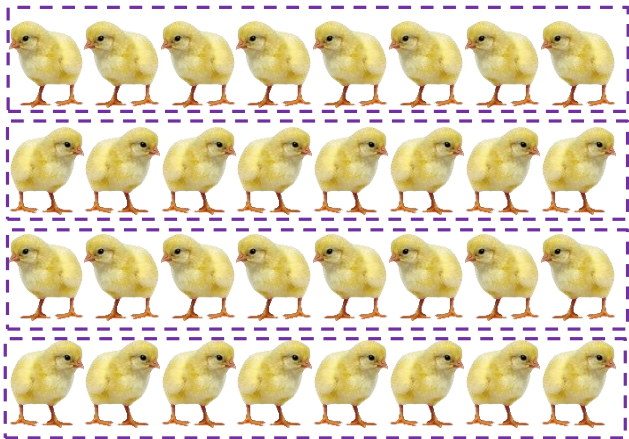
دققەت: قالدۇق بۆلگۈچىدىن چوڭ بولۇپ قالسا بولمايدۇ!

$25 \div 3 = 8$ .....

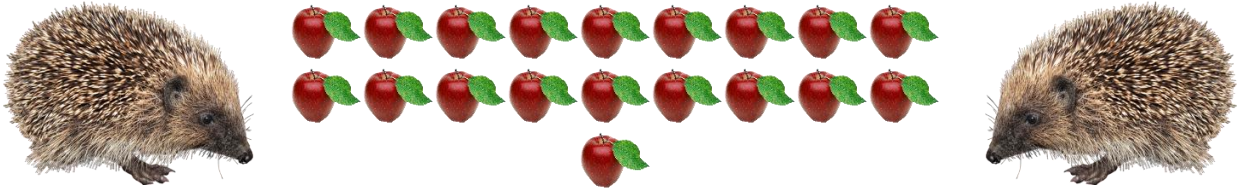

_____

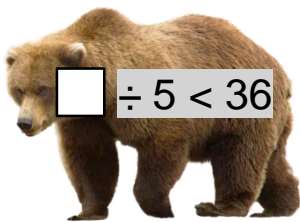

_____

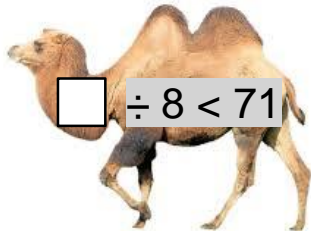

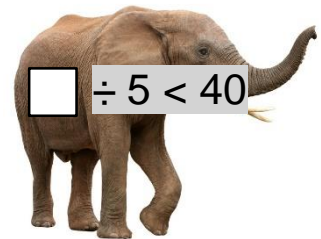
5. رامكا ئىچىگە مۇۋاپىق سانلارنى قويۇڭلار.

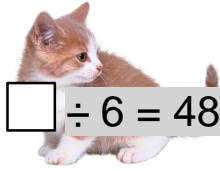
$$\square \div 5 < 36$$

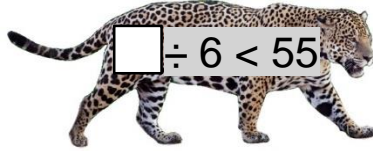
$$\square \div 8 < 71$$

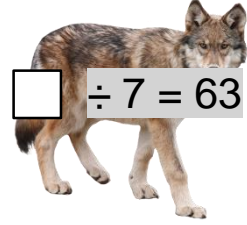
$$\square \div 5 < 40$$

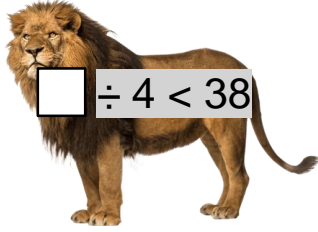
$$\square \div 6 = 48$$

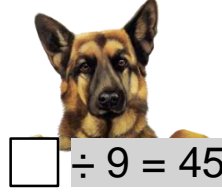
$$\square \div 6 < 55$$

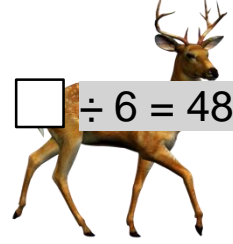
$$\square \div 7 = 63$$

$$\square \div 4 < 38$$

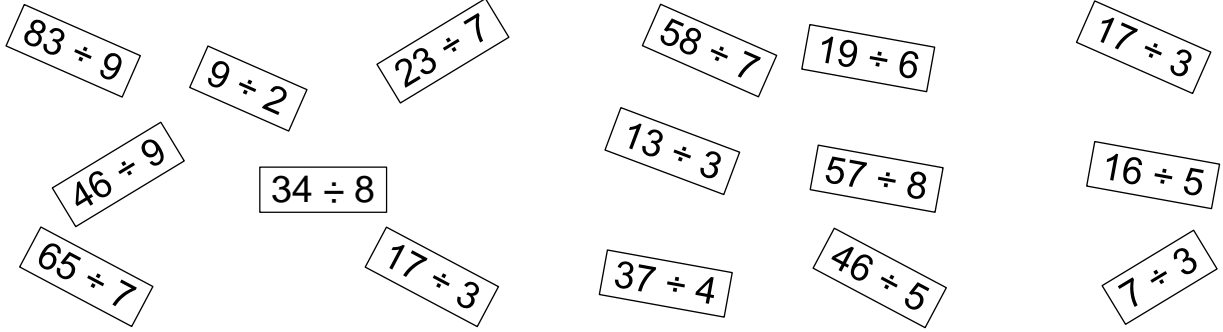

$$\square \div 9 = 45$$

$$\square \div 6 = 48$$

6. تۆۋەندىكى كارتىلاردىن قالدۇق سان 1 بولغانلىرىنى بىر ساندۇققا، قالدۇق سان 2 بولغانلىرىنى يەنە بىر ساندۇققا سېلىڭلار.

7. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.

(1) ياسىنجاننىڭ 5 پەرزەنتى بار. ئۇ ھېيت نامىزىدىن كىرىپلا بالىلىرىغا ھېيتلىق بەرمەكچى بولۇپ، يانچۇقىدىكى 35 لىرانى ھەربىرىگە قانچە لىرادىن بەرسە، قالدۇق قالماستىن تەڭدىن ئۆلەشتۈرۈپ بەرگەن بولىدۇ؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: ھەربىر بالىسىغا — لىرادىن بەرگەندە قالدۇق قالمايدۇ.

2) تۈركىيەدە جۇمھۇر رەئىس سايلىمى ھەر تۆت يىلدا بىر نۆۋەت ئۆتكۈزۈلىدۇ. ئۇنداقتا مۇشۇنداق ھېساپلىساق 32 يىلدا قانچە قېتىم سايلام ئۆتكۈزۈلگەن بولىدۇ؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: 32 يىلدا — قېتىم سايلام ئۆتكۈزۈلگەن بولىدۇ.

3) بۈگۈن ئەرەفاتنىڭ توغۇلغان كۈنى، مۇئەللىم تورتىنى 29 پارچىغا بۆلۈپ، سىنىپتىكى 9 نەپەر ئوقۇغۇچىغا ئۈلەشتۈرۈپ بەرگەن بولسا، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا قانچە پارچە تورت يىگەن بولىدۇ؟

$$\square \circ \square = \square$$

جاۋابى: ھەر بىر نەپەر ئوقۇغۇچىغا — پارچىدىن تېگىپ — پارچە تورت ئېشىپ قالىدۇ.

قالدۇق قالدىغان ئىككى ياكى كۆپ خانىلىق

1. تۆۋەندىكى قايسىسى توغرا؟ توغرا بولغانلىرىغا «√» بەلگىسىنى، خاتا بولغانلىرىغا «×» بەلگىسىنى قويۇڭلار.

$\begin{array}{r} 3 \\ 8\overline{)29} \\ \underline{29} \\ 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3.5 \\ 8\overline{)29} \\ \underline{24} \\ 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8.2 \\ 8\overline{)74} \\ \underline{72} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 \\ 8\overline{)74} \\ \underline{72} \\ 0 \end{array}$
$\begin{array}{r} 8.1 \\ 8\overline{)57} \\ \underline{56} \\ 1 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 8\overline{)57} \\ \underline{56} \\ 1 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8.4 \\ 8\overline{)69} \\ \underline{65} \\ 4 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8.5 \\ 8\overline{)69} \\ \underline{64} \\ 5 \end{array}$
$\begin{array}{r} 8.2 \\ 6\overline{)46} \\ \underline{48} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8.2 \\ 6\overline{)48} \\ \underline{46} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9.2 \\ 9\overline{)85} \\ \underline{83} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9.4 \\ 9\overline{)85} \\ \underline{81} \\ 4 \end{array}$
$\begin{array}{r} 7.6 \\ 7\overline{)55} \\ \underline{49} \\ 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 7.0 \\ 7\overline{)55} \\ \underline{49} \end{array}$	$\begin{array}{r} 9.1 \\ 8\overline{)33} \\ \underline{32} \\ 1 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8.1 \\ 8\overline{)33} \\ \underline{32} \\ 1 \end{array}$

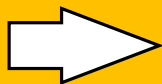
ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

2. قالدۇق قالدىغان ئىككى ياكى كۆپ خانىلىق سانلار تىك شەكىلدە قانداق ھېساپلىنىدۇ؟

بۇنىڭ ھېساپلىنىش شەكلىمۇ، ئالدىنقى دەرىجىلىرىمىزدە ئۆگەنگەن ئۇسۇللار بىلەن ئوخشاش بولۇپ، پەرىقلىنىدىغان تەرەپلىرى بۆلۈنگۈچىنىڭ سول تەرىپىدىن باشلاپ، پارچە-پارچە شەكىلدە قەدەممۇ-قەدەم ئېلىپ بېرىلىدۇ.

مەسىلەن:

$$3/\sqrt{897}$$

$$3/\sqrt{\frac{2}{897 \cdot 6}}$$

بۆلۈنمە بىلەن بۆلگۈچنى ئۆز-ئارا كۆپەيتىش ئارقىلىق ھاسىل بولغان نەتىجىنى بۆلۈنگۈچنىڭ يۈزلەر خانىسىدىكى ساندىن ئالىمىز.

$$3/\sqrt{\frac{2}{897 \cdot 6}}$$

بۆلۈنگۈچنىڭ يۈزلەر خانىسىدىكى ساندىن ئالغان كىمەيتىمنى بۆلۈنگۈچنىڭ ئونلار خانىسىدىكى سان بىلەن بىرلەشتۈرىمىز.

$$3/\sqrt{\frac{29}{897 \cdot 6}}$$

بىرلەشتۈرگەندىن كىيىن بۆلگۈچنىڭ قانچە يەردە قانچىسى بىرلەشتۈرۈلگەن سان بىلەن ئەڭ ماسلىشىدىغانلىقىنى ئويلايمىز.

$$3/\sqrt{\frac{29}{897 \cdot 6}}$$

ئويلىغان ئەڭ يېقىن ساننى بىرلەشتۈرۈلگەن ساندىن ئالىمىز.

$$3/\sqrt{\frac{29}{897 \cdot 6}}$$

ئاخىرىدا بۆلۈنگۈچنىڭ ئونلار خانىسىدىكى ساندىن ئالغان كىمەيتىمنى بۆلگۈچنىڭ بىرلەر خانىسىدىكى سان بىلەن بىرلەشتۈرىمىز.

$$3/\sqrt{\frac{299}{897 \cdot 6}}$$

بىرلەشتۈگەندىن كىيىن بۆلگۈچنىڭ قانچە يەردە قانچىسى بىرلەشتۈرۈلگەن سان بىلەن ئەڭ ماسلىشىدىغانلىقىنى ئويلايمىز.

$$\begin{array}{r} 299 \\ 3 \overline{)897} \\ \underline{6} \\ 29 \\ \underline{27} \\ 27 \\ \underline{27} \\ 0 \end{array}$$

ئاخىرىدا نەتىجە يۇقارقىدەك قالدۇق قالماستىن 0 بىلەن ئاخىرلىشىدۇ. ئەگەر قالدۇق قالدۇق سانلار بىلەن ئاخىرلاشسا، قىلىپ قالغان قالدۇقنى، بۆلۈمىنىڭ يىنىغا يازىمىز ۋە ئارىلىقنى چىكىت بىلەن ئايرىۋىتىمىز.

مەسىلەن:

$$\begin{array}{ccccccc} 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} \\ & & & & \underline{3} & & \underline{3} & & \underline{3} & & \underline{3} & & \underline{3} \\ & & & & & & \underline{2} & & \underline{22} & & \underline{22} & & \underline{22} \\ & & & & & & & & & & & & \underline{21} \\ & & & & & & & & & & & & 21 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc} 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} & \rightarrow & 3 \overline{)526} \\ \underline{3} & & \underline{3} & & \underline{3} & & \underline{3} \\ \underline{22} & & \underline{22} & & \underline{22} & & \underline{22} \\ \underline{21} & & \underline{21} & & \underline{21} & & \underline{21} \\ 1 & & 16 & & 16 & & 16 \\ & & 15 & & 15 & & 15 \\ & & & & 1 & & 1 \end{array}$$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

3. ئىشلەپ بېقىشلار.

$$5 \overline{)883}$$

$$8 \overline{)926}$$

$$2 \overline{)689}$$

$$4 \overline{)6749}$$

$$7 \overline{)546}$$

$$3 \overline{)8888}$$

$$5 \overline{)3526}$$

$$9 \overline{)8749}$$

$$3 \overline{)3856}$$

$$2 \overline{)1999}$$

$$3 \overline{)2876}$$

$$5 \overline{)5926}$$

4. تۆۋەندىكى بۆلۈنمە ۋە بۆلۈنگۈچىلەرگە قاراپ، بۆلگۈچىنى تېپىپ بېقىڭلار.

$$\begin{array}{r} 42 \\ \hline 2 \overline{)126} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 109 \\ \hline 5 \overline{)545} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 130 \\ \hline 7 \overline{)780} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ \hline 7 \overline{)245} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 193 \\ \hline 2 \overline{)386} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 183 \\ \hline 3 \overline{)549} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 142 \\ \hline 3 \overline{)426} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 491 \\ \hline 2 \overline{)982} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 77 \\ \hline 8 \overline{)616} \end{array}$$

5. قايسى ئويۇنچۇق ئەڭ قىممەت؟

426₮

897₮

626₮

723₮

825₮

835₮

595₮

925₮

976₮

ئەڭ قىممەت _____

6. تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى يېشىپ بېقىڭلار.
ئىمىن ئاخۇن يېزا-ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى دۇكىنىدىن 9 خالتا ئوغۇتنى
963 لىراغا سېتىۋالغان بولسا، ھەر بىر خالتا ئوغۇتنى قانچە لىراغا سېتىۋالغان؟

$$\square \bigcirc \square = \square$$

----- جاۋابى:

يۇنۇس 5 دانە مېۋە سىقىش ماشىنىسى سېتىۋالغان بولۇپ، پىركازچىكا 600
لىرا بەرگەندە پىركازچىك ئۇنىڭغا 75 لىرا قايتۇرۇپ بەرگەن. ئۇنداقتا يۇنۇس بۇ
مېۋە سىقىش ماشىنىسىنىڭ ھەر بىرىنى قانچە لىرادىن سېتىۋالغان؟

$$\square \bigcirc \square = \square$$

----- جاۋابى:

كىم ئەڭ ئەقىللىق؟
قايسى پاراشۇت ئەڭ تىز يەرگە چۈشىدۇ؟

$288 \div 3$

96

$544 \div 6$

$826 \div 9$

$667 \div 4$

$897 \div 5$

$993 \div 3$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

8 6 = 0

8 8

6

4

=

|| ||

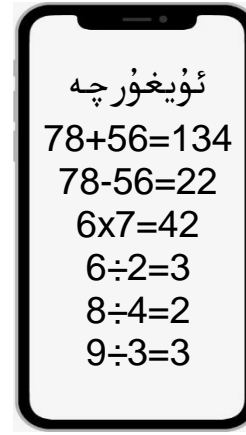
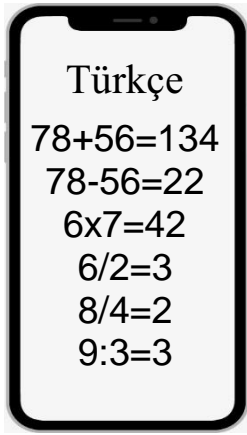
2 3

3

ئۇيغۇرچە ۋە تۈركچە ماتېماتىكا ئاتالغۇلىرى ۋە پەرقلىرى

Artı	+	قوشۇش
Eksi	-	ئېلىش
Çarpı	x	كۆپەيتىش
Bölü	÷	بۆلۈش

ئۇيغۇرچە ۋە تۈركچە ئارسىدىكى پەرقلىق ماتېماتىكىلىق شەكىللەر

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

ئومۇمىي تەكرار

$$\begin{aligned} 3+3= \\ 2+5= \\ 2+7= \\ 9+8= \\ 5+6= \\ 1+5= \\ 3+7= \\ 4+8= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 5+4= \\ 8+8= \\ 6+7= \\ 3+5= \\ 3+9= \\ 5+8= \\ 4+4= \\ 3+6= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 7+4= \\ 2+7= \\ 1+5= \\ 2+10= \\ 7+5= \\ 3+10= \\ 6+6= \\ 4+12= \end{aligned}$$

1. مەشق

$$\begin{aligned} 6+15= \\ 8+7= \\ 13+7= \\ 7+10= \\ 12+5= \\ 9+6= \\ 14+5= \\ 20+2= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 10-2= \\ 14-8= \\ 7-7= \\ 4-3= \\ 12-5= \\ 9-6= \\ 8-1= \\ 14-5= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 21-8= \\ 17-6= \\ 13-5= \\ 12-9= \\ 8-5= \\ 17-9= \\ 16-8= \\ 19-18= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 16-7= \\ 35-6= \\ 28-7= \\ 39-10= \\ 13-4= \\ 21-8= \\ 43-9= \\ 19-19= \end{aligned}$$

2. مەشق

$$\begin{aligned} 15-13= \\ 25-13= \\ 14-8= \\ 16-5= \\ 13-4= \\ 17-6= \\ 14-5= \\ 11-8= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 26+35= \\ 43+17= \\ 86+19= \\ 28+25= \\ 36+43= \\ 52+11= \\ 13+38= \\ 28+36= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 48+43= \\ 16+25= \\ 33+91= \\ 81+15= \\ 97+3= \\ 11+19= \\ 39+31= \\ 48+43= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 54+41= \\ 62+61= \\ 16+24= \\ 87+36= \\ 44+35= \\ 26+73= \\ 84+81= \\ 49+51= \end{aligned}$$

3. مەشق

$$\begin{aligned} 17+35= \\ 66+78= \\ 43+82= \\ 54+46= \\ 23+17= \\ 35+42= \\ 19+91= \\ 87+13= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 17-6= \\ 36-5= \\ 48-25= \\ 28-14= \\ 43-21= \\ 17-13= \\ 24-11= \\ 35-11= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 28-17= \\ 93-14= \\ 86-28= \\ 48-13= \\ 97-63= \\ 88-16= \\ 45-32= \\ 93-17= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 65-32= \\ 49-43= \\ 37-35= \\ 63-42= \\ 76-13= \\ 88-65= \\ 92-63= \\ 25-21= \end{aligned}$$

4. مەشق

$$\begin{aligned} 67-24= \\ 41-36= \\ 75-54= \\ 96-87= \\ 78-69= \\ 28-9= \\ 83-2= \\ 71-56= \end{aligned}$$

5. مه شق

$$\begin{aligned} 24+13-17= \\ 36+35-15= \\ 47-15+73= \\ 84+18-90= \\ 126-100+26= \\ 35+47-40= \\ 88+17+17= \\ 99+98+24= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 35+46+13+17= \\ 28+38+43+61= \\ 128-17-15-18= \\ 98+13-17+25= \\ 115+117+63+57= \\ 183-125-14= \\ 192+8-116= \\ 55+54+87-93= \end{aligned}$$

6. مه شق

$$\begin{aligned} 387+543= \\ 481+117= \\ 243+326= \\ 482+778= \\ 115+124= \\ 135+162= \\ 275+328= \\ 444+571= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 693+429= \\ 382+217= \\ 985+773= \\ 616+424= \\ 888+175= \\ 616+215= \\ 419+255= \\ 616+848= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 716+898= \\ 546+987= \\ 823+161= \\ 184+718= \\ 335+289= \\ 616+817= \\ 423+389= \\ 669+492= \end{aligned}$$

7. مه شق

$$\begin{aligned} 786-548= \\ 924-765= \\ 824-699= \\ 543-376= \\ 482-480= \\ 569-478= \\ 665-473= \\ 543-289= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 525-481= \\ 176-98= \\ 798-682= \\ 1426-1412= \\ 869-426= \\ 315-279= \\ 876-428= \\ 1624-891= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 668-590= \\ 892-511= \\ 543-489= \\ 556-379= \\ 824-699= \\ 519-388= \\ 1924-1495= \\ 1847-1416= \end{aligned}$$

8. مه شق

$$\begin{aligned} 926+387+216+187+514+215-181= \\ 824+187-259+324-243+558+216= \\ 616-428-15+549-110+976+488= \\ 115+216+387-219-174+666+824= \\ 493-187-115+436+818+215+324-543= \\ 717-114-223+476+128+239-111= \\ 493+276+382+146-616+183-17+29= \\ -882-327+455-81-97+166+713-224= \end{aligned}$$

9. مەشق

$3 \times 2 =$	$3 \times 6 =$	$5 \times 8 =$	$8 \times 2 =$
$4 \times 8 =$	$8 \times 7 =$	$9 \times 7 =$	$4 \times 4 =$
$4 \times 2 =$	$9 \times 4 =$	$6 \times 9 =$	$7 \times 5 =$
$6 \times 4 =$	$4 \times 5 =$	$5 \times 7 =$	$2 \times 5 =$
$5 \times 3 =$	$7 \times 7 =$	$9 \times 8 =$	$6 \times 2 =$
$4 \times 9 =$	$6 \times 8 =$	$2 \times 10 =$	$7 \times 4 =$
$7 \times 8 =$	$1 \times 5 =$	$7 \times 6 =$	$8 \times 8 =$
$9 \times 1 =$	$3 \times 4 =$	$5 \times 9 =$	$9 \times 5 =$

10. مەشق

$36 \times 5 =$	$50 \times 4 =$	$16 \times 7 =$	$26 \times 4 =$
$48 \times 2 =$	$28 \times 3 =$	$95 \times 7 =$	$82 \times 6 =$
$67 \times 6 =$	$49 \times 8 =$	$16 \times 8 =$	$46 \times 7 =$
$73 \times 4 =$	$66 \times 4 =$	$85 \times 4 =$	$53 \times 2 =$
$16 \times 3 =$	$83 \times 2 =$	$77 \times 9 =$	$78 \times 8 =$
$29 \times 9 =$	$75 \times 7 =$	$16 \times 5 =$	$41 \times 5 =$
$38 \times 7 =$	$58 \times 1 =$	$24 \times 3 =$	$93 \times 6 =$

11. مەشق

$396 \times 4 =$	$446 \times 8 =$	$208 \times 5 =$	$486 \times 4 =$
$225 \times 2 =$	$717 \times 5 =$	$344 \times 9 =$	$629 \times 7 =$
$669 \times 7 =$	$824 \times 9 =$	$922 \times 9 =$	$818 \times 5 =$
$824 \times 5 =$	$551 \times 3 =$	$543 \times 6 =$	$349 \times 2 =$
$441 \times 9 =$	$995 \times 5 =$	$492 \times 3 =$	$976 \times 8 =$
$972 \times 3 =$	$616 \times 4 =$	$724 \times 5 =$	$642 \times 4 =$
$818 \times 5 =$	$829 \times 7 =$	$616 \times 9 =$	$887 \times 4 =$
$224 \times 3 =$	$948 \times 4 =$	$225 \times 5 =$	$995 \times 9 =$

12. مەشوق

$93 \times 2 + 16$	$574 - 25 \times 6$	$35 \times 9 \times 6$
=	=	=
=	=	=
$487 - 185 \times 3 - 17$	$669 \times 5 - 724 + 16$	$486 - 165 \times 3 \div 2$
=	=	=
=	=	=
=	=	=
$28 \times 6 + 166 + 215$	$487 + 516 \div 2 \times 4 =$	$996 + 824 \times 3 \times 5$
=	=	=
=	=	=
=	=	=
$25 \times 4 + 54 \times 6$	$88 - 16 - 24 - 15$	$49 \times 5 + 9 - 16$
=	=	=
=	=	=
=	=	=
$243 - 166 + 83$	$976 \times 5 + 162 - 115$	$919 \times 8 \times 5 + 15$
=	=	=
=	=	=
=	=	=

13. مەشوق

$$\begin{aligned}
 &686 - (325 + 16) \\
 &= \\
 &= \\
 &(786 + 123) \times 3 \\
 &= \\
 &= \\
 &764 + (25 + 8) \\
 &= \\
 &= \\
 &826 + (116 - 89) \\
 &= \\
 &=
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &897 - (126 \times 3) \\
 &= \\
 &= \\
 &492 \times (166 - 162) \\
 &= \\
 &= \\
 &623 \times (398 - 389) \\
 &= \\
 &= \\
 &433 + (214 - 213) \\
 &= \\
 &=
 \end{aligned}$$

14. مەشوق

$32 \times 32 =$	$24 \times 36 =$	$98 \times 21 =$	$93 \times 95 =$
$98 \times 16 =$	$83 \times 14 =$	$34 \times 76 =$	$86 \times 45 =$
$17 \times 23 =$	$499 \times 11 =$	$981 \times 13 =$	$99 \times 99 =$
$83 \times 46 =$	$325 \times 17 =$	$466 \times 46 =$	$16 \times 24 =$

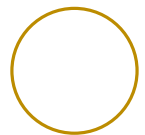
18. مەشق

$397 \div 5 =$	$492 \div 5 =$	$824 \div 5 =$	$414 \div 5 =$
$486 \div 2 =$	$326 \div 6 =$	$917 \div 2 =$	$917 \div 8 =$
$626 \div 3 =$	$875 \div 4 =$	$666 \div 5 =$	$624 \div 5 =$
$975 \div 5 =$	$916 \div 8 =$	$824 \div 9 =$	$786 \div 9 =$
$488 \div 4 =$	$515 \div 4 =$	$976 \div 4 =$	$326 \div 5 =$
$616 \div 2 =$	$499 \div 6 =$	$218 \div 5 =$	$838 \div 9 =$
$887 \div 5 =$	$626 \div 2 =$	$444 \div 4 =$	$987 \div 5 =$
$215 \div 3 =$	$549 \div 7 =$	$166 \div 7 =$	$666 \div 9 =$

ھىرا ئۇيغۇر باشلانغۇچ مەكتىپى

19. مەشق

تۆۋەندىكىلەرگە قاراپ جىسىم ۋە شەكىللەرنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بېقىڭلار.

_____

_____

_____

_____

